

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitárních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí
(komparativní případová studie obcí Vršovka a
Černčice)**

Bc. Pavel Matejsek

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Pavel Matejsek

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí Vršovka a Černčice)

Název anglicky

Political aspects of management and development of the selected municipalities (case study of municipalities Vršovka, Černčice)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce Vršovka a Černčice ležící v Královéhradeckém kraji (okres Náchod). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obcí. 2. Identifikovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích (lokální politické subjekty, zájmové skupiny a podobně). 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje obce.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako komparativní případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Vršovka, Černčice, samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, spolek, volební strana, komunální volby.

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.
- Bernard, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Mouritzen, P. E.; Svava, J. H. Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002.
- Peková, J. Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2011.
- Rektořík, J.; Šelešovský, J. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno: Masarykova univerzita, 1999.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2018

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 11. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí Vršovka a Černčice)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu diplomové práce Ing. Janu Čopíkovi Ph.D., za odborné rady, konzultace a připomínky, které mi díky jeho vstřícnosti pomohly při zpracování této práce. Rád bych zároveň poděkoval i všem představitelům vybraných obcí za jejich ochotu poskytnout cenné informace formou rozhovorů a nahlédnutím do obecních dokumentů.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí Vršovka a Černčice)

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá politickými aspekty řízení a rozvoje v obci Vršovka a Černčice. Práce je komparativní případovou studií. V teoretické části je znázorněna struktura obecní samosprávy v České republice a její hlavní orgány. Obce jsou financovány skrze rozpočet, proto jsem v této části věnoval pozornost příjmům a výdajům včetně majetku obce. Dále se zde zabývám komunálními volbami. Praktická část zachycuje socioekonomické a demografické údaje vybraných obcí včetně jejich samosprávy, zahrnuje též stručnou charakteristiku obcí, zájmových skupin a jejich spolupráci s místní samosprávou. Nejpodstatnějším úsekem praktické části je analýza hospodaření zvolených obcí, dále se v ní zabývám i systémem rozhodovacích procesů místní samosprávy a vyhodnocením výsledků.

Klíčová slova: Vršovka, Černčice, samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, spolek, volební strana, komunální volby.

Political aspects of management and development of the selected municipalities (case study of municipalities Vršovka, Černčice)

Abstract

The thesis deals with the policy aspects of management and development in the village Vršovka and Černčice. The work is comparative case studies. In the theoretical part there is shown the structure of the municipal self-government in the Czech Republic and its main authorities. As villages are being financed by the budget there are described the village income and expenses the village properties included. Furthermore, the theoretical part contains the description of the municipal elections. The practical part describes the socio-economic and demographic data of selected municipalities including their municipal government. The work covers brief characteristics of the selected municipalities, interest groups and their cooperation with the local authority. The substantial part is the analysis of the management of the chosen municipalities. In this section there are described the system of decision-making processes of the local self-government and the evaluation of the results.

Keywords: Vršovka, Černčice, self - government, development of municipality, municipal budget, community, political party, local election.

Obsah

1 Úvod	11
1.1 Cíl práce	13
1.2 Metodika	13
2 Teoretická východiska	15
2.1 Veřejná správa a veřejný sektor	15
2.1.1 Charakteristika veřejné správy	15
2.1.2 Uspořádání veřejné správy	15
2.1.3 Struktura veřejného sektoru	16
2.2 Obecní samospráva	16
2.2.1 Definice obce	17
2.2.2 Pojetí venkovské obce.....	18
2.2.3 Orgány obce	18
2.2.4 Mechanismy rozhodování v obci	22
2.2.5 Spolupráce mezi obcemi	25
2.3 Hospodaření a finance obcí	26
2.3.1 Rozpočtová soustava	27
2.3.2 Rozpočtový proces a rozpočet obcí.....	27
2.3.3 Příjmy a výdaje územní samosprávy.....	29
2.3.4 Rozpočtové určení daní.....	31
2.3.5 Majetek obcí.....	32
2.4 Komunální volby.....	33
2.4.1 Současný volební systém	33
2.4.2 Politická participace občanů	34
3 Vlastní práce.....	35
3.1 Základní charakteristika vybraných obcí	35
3.1.1 Obec Vršovka.....	39
3.1.2 Obec Černčice	41
3.2 Demografický vývoj vybraných obcí.....	43
3.2.1 Vývoj počtu obyvatel	43
3.2.2 Shrnutí demografického vývoje	46
3.2.3 Komunální volby vybraných obcí.....	46
3.3 Analýza hospodaření, financování obce Vršovka	49
3.3.1 Hospodaření obce Vršovka	49
3.3.2 Výkon přenesené působnosti v obci Vršovka	51
3.3.3 Rozpočtové určení daní a dotace.....	52
3.3.4 Spolupráce obcí a prosazování zájmů obce Vršovka	52

3.3.5	Rozhodování v obci Vršovka	53
3.4	Analýza hospodaření, financování obce Černčice	54
3.4.1	Hospodaření obce Černčice.....	54
3.4.2	Výkon přenesené působnosti v obci Černčice.....	57
3.4.3	Rozpočtové určení daní a dotace.....	57
3.4.4	Spolupráce obcí a prosazování zájmů obce Černčice	57
3.4.5	Rozhodování v obci Černčice	58
4	Výsledky komparace sledovaných obcí.....	59
5	Závěr	64
6	Přílohy.....	70

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Struktura veřejné správy v ČR od roku 2003	15
Obrázek 2:	Postavení územních rozpočtů v rozpočtové soustavě v ČR	27
Obrázek 3:	Fáze rozpočtového procesu obce.....	28
Obrázek 4:	Struktura příjmů rozpočtu obce	30
Obrázek 5:	Struktura výdajů rozpočtu obce.....	31
Obrázek 6:	Katastrální mapa vybraných obcí	35
Obrázek 7:	Mapa DSO	38
Obrázek 8:	Znak obce Vršovka.....	39
Obrázek 9:	Pořadí podílů hlasů zastupitelstva obce Vršovka v roce 2014	47
Obrázek 10:	Pořadí podílů hlasů zastupitelstva obce Černčice v roce 2014.....	48

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel.....	20
Tabulka 2:	změny rozpočtového určení daní od roku 2005	32
Tabulka 3:	Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 v obci Vršovka	43
Tabulka 4:	Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 v obci Černčice.....	44
Tabulka 5:	Počet obyvatel a průměrný věk v obci Vršovka.....	44
Tabulka 6:	Počet obyvatel a průměrný věk v obci Černčice.....	45
Tabulka 7:	Volební výsledky obce Vršovka	46
Tabulka 8:	Volební výsledky obce Černčice.....	47
Tabulka 9:	Rozpočet obce Vršovka v letech 2012-2017 (uvedeno v tis. Kč).....	50

Tabulka 10: Druhové členění příjmů v obci Vršovka v letech 2012-2017	51
Tabulka 11: Druhové členění výdajů v obci Vršovka v letech 2012-2017	51
Tabulka 12: Rozpočet obce Černčice v letech 2012-2017 (uvedeno v tisících Kč).....	55
Tabulka 13: Druhové členění příjmů v obci Černčice v letech 2012-2017.....	56
Tabulka 14: Druhové členění výdajů v obci Černčice v letech 2012-2017	56
Tabulka 15: Porovnání hospodaření obcí v letech 2012-2017	59

Seznam grafů

Graf 1: Iniciativa k investiční akci v obcích (v %)	24
Graf 2: Iniciativa k investiční akci dle velikosti obcí (v %).....	25
Graf 3: Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 v posuzovaných obcích	44
Graf 4: Vývoj počtu obyvatel a průměrný věk v obci Vršovka v letech 2012 - 2017.....	45
Graf 5: Vývoj počtu obyvatel a průměrný věk v obci Černčice v letech 2012 - 2017.....	45
Graf 6: Volební účast vybraných obcí v letech 1990 - 2014.....	48
Graf 7: Rozpočet obce Vršovka v letech 2012-2017	50
Graf 8: Rozpočet obce Černčice v letech 2012-2017.....	55
Graf 9: Saldo a výsledek hospodaření obou obcí v letech 2012 – 2017 (v Kč/obyvatel)	60

1 Úvod

Diplomová práce je zaměřena na politické aspekty řízení a rozvoje malých obcí v České republice. Po demokratické přeměně naší společnosti po roce 1990 prošla veřejná správa dvěma etapami reformy, přičemž došlo postupně k založení krajů, krajských úřadů a zrušení okresních úřadů. S tím také souvisel přesun odpovědnosti, pravomocí a kompetencí z části na kraje a z části na obce, což s sebou přineslo i potřebu úpravy rozpočtů v rámci financování a hospodaření obcí. Dělo se to se záměrem, aby se veřejná správa i její samotný výkon dostal blíže k občanům a oni tak byli jejím prostřednictvím zapojeni do ovlivňování a rozhodování při chodu obcí, ve kterých žijí.

Na příkladu dvou malých obcí se zde snažím nastítnit a objasnit problematiku místní politiky a jejich vzájemnou komparací zhodnotit jak společné tak i rozdílné rysy. Mohla by padnout otázka, proč se vůbec zabývat tak malými obcemi, ovšem z hlediska specifického uspořádání České republiky stojí za povšimnutí, že z celkového počtu obcí nacházejících se na našem území (aktuálně je to více než 6250), je více jak 70 % z nich charakteru malých venkovských obcí. Podle studie Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj má dokonce každá čtvrtá česká obec méně než 200 obyvatel. Jejich chod i uspořádání tak o stavu a fungování naší veřejné správy, potažmo samosprávy, hodně vypovídají.

Soustředil jsem se na dvě sousedící obce v Královéhradeckém kraji v okrese Náchod, konkrétně jde o obec Vršovka se 140 obyvateli a obec Černčice se 490 obyvateli. V obou těchto obcích kandidují do zastupitelstva pouze nezávislí kandidáti, volby doprovází na poměry České republiky vysoká volební účast, čímž má zastupitelstvo poměrně silný mandát k zastupování svých spoluobčanů. Hlavním úkolem obecního zastupitelstva je zajištění chodu obce při udržení životní úrovně obyvatel a vyhovující občanské vybavenosti. Dalším důležitým cílem je bezpochyby zajištění trvalého obecního rozvoje, což přímo souvisí s tím, jak zastupitelé se spravovaným majetkem hospodaří a jak efektivně využívají veškeré finanční zdroje.

Tato práce je z výše naznačených důvodů zacílena na identifikaci hospodaření a financování vybraných obcí s přihlédnutím k jejich demografické struktuře. Zabývá se také řešením dílčích problémů spojených s řízením a rozvojem vybraných obcí, a to s využitím informací získaných při dotazování se zastupitelů vybraných obcí.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika řízení, financování a hospodaření malých obcí a jejich rozvoj. Výzkum je zacílen na obce ležící v Královéhradeckém kraji (v okrese Náchod), konkrétně se jedná o obec Vršovka a obec Černčice. Práce je komparativní případovou studií těchto obcí. V rámci práce je analyzováno hospodaření a financování vybraných obcí a následně je provedena komparace zjištěných výsledků. Smyslem práce je vyhodnotit možnosti vybraných obcí směrem k ovlivnění jejich hospodaření a financování, resp. ovlivnění jejich rozvoje.

V rámci tématu práce jsou řešeny tři dílčí cíle. Prvním z nich je charakterizovat základní socioekonomické ukazatele obcí Vršovka a Černčice, včetně zhodnocení vlivu socioekonomických faktorů na fungování a rozvoj samosprávy ve vybraných obcích. Nedílnou součástí je analýza rozpočtu a hospodaření vybraných obcí za uplynulých šest let a náhled do budoucnosti rozvoje obce. Druhým dílčím cílem je charakterizovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích. Posledním dílčím cílem je zjistit rozhodovací procesy místních samospráv vybraných obcí, vzájemné vztahy a dopady na jejich rozvoj.

V rámci řešení tématu si pokládám následující výzkumné otázky: Dostačují obcím na jejich provoz finance, které mají k dispozici? Jakým způsobem jsou schopny ovlivňovat své výdaje? Kdo je v té které obci nejčastěji hlavním podněcovatelem k investicím a tedy i k rozvoji obce?

2.2 Metodika

Pro vypracování diplomové práce byl využit výzkumný přístup, který se snaží zohledňovat lokální specifika politického procesu a heterogenitu obcí. Konkrétněji jde o různorodost a specifičnost malých obcí v oblasti jejich financování a hospodaření. Práce je komparativní případovou studií dvou obcí, jelikož menší výzkumný vzorek umožňuje hlubší a intenzivnější studium. Obce byly vybrány záměrně na základě podobných

charakteristik jako například polohy, velikosti, vzájemných vazeb aktuálních i historických, apod. Tyto atributy jsou podrobněji rozvedeny v praktické části práce. V neposlední řadě jsem mohl využít znalosti místních poměrů, protože celý život žiji v obci Vršovka, kde jsem postupně ve třech volebních obdobích vykonával jako zastupitel funkci účetního, místostarosty a nakonec i starosty.

V předkládané práci byly využity dvě základní techniky sběru dat. Technika studia dokumentů a dotazování. Rozhovory byly provedeny se starosty a dalšími představiteli vybraných obcí. Dotazování představitelů obcí mají dlouholeté zkušenosti a v rámci této práce vystupují v roli expertů na danou problematiku. V případě obce Vršovka se jednalo o rozhovor se starostou, místostarostou a účetní obce. V případě obce Černčice byl v rámci rozhovoru dotazován starosta a účetní obce. Rozhovory probíhaly ve dvou kolech, kdy v rámci prvního kola byly zjišťovány základní informace, které byly ve druhém kole upřesněny a doplněny o podrobnosti. Položené otázky jsou přílohou diplomové práce. Jako podklady mi také posloužily zápisy ze schůzí zastupitelstva, rozvahy a výkazy o plnění rozpočtu, zprávy o přezkoumání hospodaření obce a obecně závazné vyhlášky obce.

Práce se skládá ze dvou hlavních částí. Část „teoretická východiska“ se zabývá tématem obcí v České republice, na základě věcných a formálních hledisek vymezuje základní pojmy vztahující se k problematice financování a hospodaření. V části „vlastní práce“ je detailněji popsána základní charakteristika komparovaných obcí a provedeno porovnání výsledků analýzy hospodaření a financování, doplněných údaji zjištěnými z rozhovorů s představiteli zvolených obcí.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa a veřejný sektor

Pojem veřejná správa je možné definovat z více pohledů.

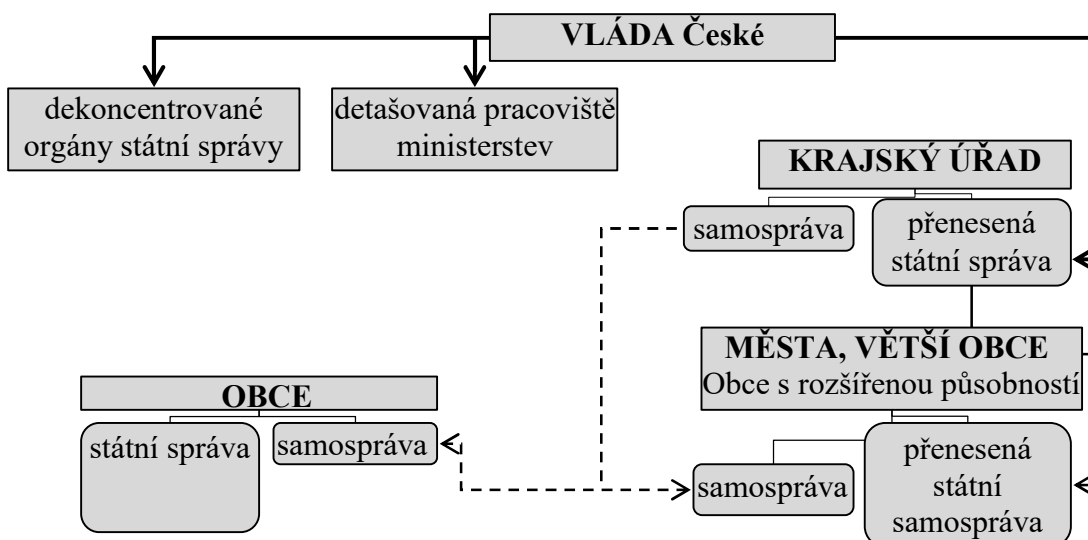
3.1.1 Charakteristika veřejné správy

Veřejná správa aktivně organizuje a řeší nejrůznější společenské situace. Lze ji obecně vymezit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy a jejich orgány. K charakteristikám veřejné správy patří záměrnost, účelovost, kontinuita a organizace ve veřejném zájmu, který se váže k určité společenské skupině.

3.1.2 Uspořádání veřejné správy

Konkrétní model uspořádání veřejné správy a samosprávy v jednotlivých zemích závisí na tradicích, etnickém složení, aktuálním rozložení politických sil a dalších ovlivňujících faktorech. Současná struktura veřejné správy v české republice je znázorněna na obrázku č. 1.

Obrázek 1: Struktura veřejné správy v ČR od roku 2003

Zdroj: Vlastní úprava podle (Provazníková 2015, s. 28)

3.1.3 Struktura veřejného sektoru

Veřejný sektor lze strukturovat např. podle resortů (školství, kultura, apod.), kritériem členění je v tomto případě specifikum vykonávané činnosti. Dále lze veřejný sektor členit podle institucí (v České republice tzv. organizační složky a příspěvkové organizace) nebo podle procesů, apod.

Do veřejného úseku patří např. justice, policie, armáda, školství, věda a výzkum, kultura a památková péče, tělesná kultura a sport, zdravotnictví, sociální služby, veřejná hromadná doprava, spoje, sociální bydlení, informační systémy a masmédiá, vodní hospodářství, ochrana životního prostředí, ale i vlastní veřejná správa se svým osobitým postavením, protože řídí organizace ve veřejném sektoru, čímž ovlivňuje jeho efektivnost. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 33 – 34)

3.2 Obecní samospráva

Základem obecní samosprávy je vlastní území (územní základ obce), obyvatelstvo obce (personální základ obce), soustava orgánů, jimiž jedná a uskutečňuje svou vůli, vystupování v právních vztazích svým jménem, vydávání právních předpisů (právní základ obce), vlastní majetek a hospodaření podle vlastního rozpočtu (ekonomický základ obce). (Koudelka, 2006, s. 7)

Existují dva základní typy samosprávy, a to územní a zájmová. Co se týče územní samosprávy, ta historicky fungovala v rámci zemí, okresů a obcí, ovšem v současnosti v rámci České republiky existuje už jen samospráva krajská a obecní. Okresní úřady byly bez náhrady zrušeny ke dni 31. 12. 2002.

Oproti státní správě je samospráva blíže předmětu své správy, může proto bez zbytečného odkladu a s nižšími náklady reagovat na jeho potřeby a požadavky, už proto že je lépe obeznámena s lokálními zvyklostmi.

3.2.1 Definice obce

Obec je dle zákona veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, zároveň je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří celek, který je vymezen hranicí území obce. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese za to odpovědnost. Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a má v obci trvalý pobyt (§ 1 – 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, dále jen „zákon o obcích“)

Právní subjektivita se neváže k jednotlivým orgánům obecního úřadu, ale vždy se pojí s územní samosprávou. Obec vystupuje vždy v soukromoprávních jednáních, přičemž dle judikatury Ústavního soudu platí, že po procesní stránce je nezbytné, aby příslušný soud, eventuelně jiný procesní orgán, poučil účastníka o jeho případném pochybení, označí-li v řízení jako účastníka „obecní úřad“ namísto „obce“. (Koudelka, 2006, s. 7)

Základní územní jednotkou státu je obec jako základní územní samosprávný celek. Z právního hlediska je obec vymezena třemi základními znaky, do kterých patří území, občané ČR s trvalým pobytem a působnost (samospráva veřejných záležitostí na katastrálním území obce). (Peková, 2004, s. 78 – 79)

Občanem obce je státní občan ČR, který je v obci hlášen k trvalému pobytu. Občané obce po dosažení 18 let mají právo volit zastupitelstvo a být voleni v komunálních volbách. Mohou hlasovat v místním referendu, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva v souladu s jednacím řádem, k návrhu obecního rozpočtu a závěrečného účtu, mohou nahlížet do rozpočtu, závěrečného účtu, do zápisů a usnesení z jednání zastupitelstva, do usnesení rady, komisí a výborů. Mohou předkládat orgánům obce podněty, návrhy a připomínky. (Koudelka, 2006, s. 13)

3.2.2 Pojetí venkovské obce

Pro věcné vymezení venkovské obce je důležité, které znaky chápeme pro tuto skupinu obcí jako charakteristické. Nejvhodnější rysy pro vymezení venkovských obcí, popř. venkovských regionů jsou počet a hustota obyvatel. Nejčastější hranicí, kdy lze považovat obec za venkovskou, je 2000, resp. 3000 obyvatel, a hustota obyvatel 100, resp. 150 obyvatel na km². (Bernard, Kostelecký, Illner, Vobecká, 2011, s. 19). Za malé obce jsou v této práci pokládány obce do 1700 obyvatel, jak je kategorizuje Petr Jüptner, jenž o nich hovoří jako o „nejmenších“ obcích. (Jüptner, 2004, s. 83)

3.2.3 Orgány obce

Zákon o obcích praví, že obec má postavení právnické osoby. Disponuje vlastním majetkem a finančními zdroji, jde tedy o tzv. ekonomický základ samosprávy obcí. Obce jsou při výkonu místní správy povolány k plnění úkolů, které jsou vymezeny určitým rámcem, tzv. působností obce.

Působnost obce pokrývá právně vymezený okruh společenských vztahů, tedy předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec realizuje svoji pravomoc. Vlastní náplň toho, co obec dělá, se realizuje jako samostatná či přirozená působnost a také jako přenesená působnost (státní správa).

Při výkonu samostatné působnosti je obec vázána jen právním řádem, nikoliv však pokyny jiných stupňů veřejné správy. Celkový výčet toho co spadá do samostatné působnosti obce, je uveden v zákoně o obcích. Patří mezi ně mimo jiné hospodaření obce, program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet a závěrečný účet obce, přezkoumání hospodaření, vydávání obecně závazných vyhlášek, místní referendum, ustanovení orgánů samosprávy, obecní policie, spolupráce s jinými obcemi, apod. (Balík, 2009, s. 65)

Přenesená působnost je výkon státní správy, kterou stát nerealizuje přímo svými orgány, nýbrž nepřímo, prostřednictvím obcí a jejich orgánů a je určena ve speciálních zákonech.

Výkon přenesené působnosti musí být řádně zabezpečen, protože občané mají právo na fungující veřejnou správu a je pro obec nejen právem, ale i povinností. (Koudelka, 2006, s. 45)

Podle míry přenesení státní správy rozlišujeme obce:

- 1. stupně přenesené působnosti; to jsou všechny obce, na které je přenesen základní výkon státní správy
- obce s matričním úřadem
- obce se stavebním úřadem
- 2. stupně přenesené působnosti; to jsou obce s pověřeným obecním úřadem, t.j. s matričním a stavebním úřadem
- 3. stupně přenesené působnosti; jedná se o obce s rozšířenou působností, jsou to i obce s pověřeným obecním úřadem (do této skupiny vždy patří všechna statutární města a určené městské části v Praze)
- statutární města; jedná se o 19 měst stanovených v zákoně o obcích
- Brno se zvláštní přenesenou působností
- Praha s působností kraje (Koudelka, 2006, s. 46)

Zákon o obcích zaručuje obcím, že na výkon přenesené působnosti obdrží příspěvek od státu, není však garantováno, že tento příspěvek pokryje veškeré náklady spojené s výkonem činností v rámci přenesené působnosti. Obce zahrnují příspěvek v souhrnu svých příjmů. Příspěvek může být poskytnut buď formou roční dotace podle míry přenesení státní správy, nebo formou účelové dotace, např. úhrada nákladů spojených s konáním voleb. (Koudelka, 2006, s. 51)

Zastupitelstvo obce vykonává dle zákona o obcích jako orgán samosprávy nejdůležitější pravomoci v samostatné působnosti. V obecních volbách jsou voleny členové zastupitelstva přímo občany obce. Zastupitelstvo pak ze svých členů volí starostu, místostarostu a radu obce. Počet členů zastupitelstva je stanoven podle počtu obyvatel obce. Zastupitelstvo se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce, usnášet se může pouze je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů. K platnému přijetí

jakéhokoliv usnesení, včetně volby, je zapotřebí nadpoloviční většina hlasů. Zasedání zastupitelstva je vždy veřejné. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 51)

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

do 500 obyvatel	5 – 15 členů
500 – 3000 obyvatel	7 – 15 členů
3000 – 10 000 obyvatel	11 – 25 členů
10 000 – 50 000 obyvatel	15 – 35 členů
50 000 – 150 000 obyvatel	25 – 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 – 55 členů

Zdroj: vlastní úprava podle (Koudelka 2006, s. 58)

Rada obce je výkonným orgánem obce, úkony které vyžadují schválení radou, či zastupitelstvem, nelze provést bez jejich schválení. Rada se skládá ze starosty, místostarostů a dalších radních, kteří jsou voleni zastupitelstvem z řad členů zastupitelstva obce. Rada obce musí mít lichý počet, a to pět, sedm, devět nebo jedenáct členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Pokud má zastupitelstvo obce méně než 15 členů, rada obce se nevolí. V obcích, kde se rada obce nevolí, její pravomoci vykonává starosta, mimo záležitostí zákonem svěřených zastupitelstvu obce. Jestliže dojde k odvolání starosty nebo místostarosty z jejich funkce, nebo pokud se této funkce vzdají, přestávají být členy rady obce. Klesne-li počet členů rady obce v průběhu funkčního období pod pět a při příštím zasedání zastupitelstva obce není tento počet opět doplněn, přechází pravomoc na zastupitelstvo obce, které může rozhodování o věcech obce delegovat na starostu obce. (Balík, 2009, s. 72 – 73) Rada je usnášení schopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů rady. Platnost rozhodnutí nebo usnesení musí být odsouhlasena nadpoloviční většinou všech členů. Schůze rady obce se konají dle potřeby, jsou neveřejné, zákon nestanovuje periodu scházení rady. Rada může k jednotlivým bodům jednání přizvat jiného člena zastupitelstva obce, popř. i jiné osoby. O průběhu schůze rady se pořizuje zápis, ve kterém musí být uvedeno, kolik členů se zúčastnilo, schválený program, průběh i výsledek hlasování a přijatá usnesení. Má být podepsán starostou spolu s místostarostou nebo jiným radním. Je třeba jej vyhotovit do

sedmi dnů po konání schůze, poté je uložen na obecním úřadě a je členům zastupitelstva kdykoli k nahlédnutí. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: s. 44)

Starosta zastupuje obec navenek. Ze svých řad ho, společně s místopředsedou, zvolí zastupitelstvo, oni jsou mu poté za výkon funkce odpovědní. Starosta zpravidla svolává a řídí zasedání zastupitelstva, svolává a řídí schůze rady, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání. Starosta spolu s místostarostou podepisují právní předpisy obce. Nestanoví-li zastupitelstvo jinak, starosta odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce, plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, může požádat policii o spolupráci, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce a zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obci, kde není zřízena funkce tajemníka. (Koudelka, 2006, s. 81 – 83)

Obecní úřad se může dělit na odbory a oddělení podle rozhodnutí rady obce. V obcích, kde se rada nevolí, přechází toto právo na zastupitelstvo. V čele obecního úřadu je starosta, dále pak tvoří obecní úřad místostarosta, tajemník a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V samostatné působnosti plní obecní úřad úkoly uložené od zastupitelstva a rady. Pomáhá také v činnosti výborům a komisím. S výjimkou věcí patřících do působnosti jiného orgánu obce vykonává státní správu v přenesené působnosti. Obecní úřad zřizuje úřední desku, do sídla obecního úřadu se doručují všechny písemnosti určené orgánům obce. (Koudelka, 2006, s. 86 – 87)

Tajemník obce je pozice povinná jen u obcí s pověřeným obecním úřadem a u obcí s rozšířenou působností, ostatní obce mohou, ale nemusí, funkci tajemníka zřídit. Jmenuje ho a odvolává starosta. Tam, kde není funkce tajemníka zřízena, plní jeho pravomoci starosta. Tajemník zajišťuje výkon přenesené působnosti mimo záležitosti, které jsou svěřeny radě nebo zvláštnímu orgánu obce. Dále plní úkoly uložené zastupitelstvem, radou nebo starostou, účastní se jednání zastupitelstva a rady s hlasem poradním, stanoví platy všem zaměstnancům obce a plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům zařazených do okresního úřadu. Vydává také spisový, skartační a pracovní řád a další vnitřní směrnice, pokud je nevydává rada. (Balík, 2009, s. 77)

Správce obce je zaměstnancem kraje a vykonává funkci v případě, když se v obci opakovaně neuskuteční vyhlášené volby, jestliže je rozpuštěno zastupitelstvo, pokud není po dobu šesti měsíců obsazena funkce starosty anebo pokud dojde ke sloučení obcí nebo oddělení části obce k 1. lednu. Správce zabezpečuje výkon přenesené působnosti, co se týká samostatné působnosti, nemůže provádět žádné úkony vyhrazené zastupitelstvu, pouze může schválit rozpočet a podle něho hospodařit. (Balík, 2009, s. 79 – 80)

3.2.4 Mechanismy rozhodování v obci

V teoretické rovině je třeba si uvědomit, že v různých zemích fungují různé modely komunálního uspořádání. Pro představu lze využít kupříkladu typologii P. E. Mouritzena a J. H. Svary, kteří se zaměřují na post starosty a dle které je možné komunální systémy roztrždit do čtyř skupin. První skupinu reprezentuje silný starosta, který je přímo volený, ovládá majoritu v zastupitelstvu a zároveň má většinu exekutivních pravomocí. Další skupina je charakteristická vůdcem výboru, kdy jediná osoba, kterou nemusí být starosta, je evidentním politickým vůdcem obce. Tato osoba může i nemusí mít kontrolu nad zastupitelstvem a exekutivní funkce vykonává společně s kolektivním orgánem. Do další kategorie řadí systém kolektivní vedení, kde disponuje exekutivní pravomocí kolektivní orgán, který je složen z volených členů zastupitelstva. Posledním typem je systém manažerského výboru, ve kterém má starosta jen reprezentativní pravomoci a veškerou exekutivu vykonává profesionální administrativa. (Mouritzen, Svava, 2002)

V České republice jsou rozhodováním ve sféře územní samosprávy obcí pověřena zastupitelstva, která v rámci své působnosti schvalují rozpočet či program rozvoje obce, mohou vyhlašovat místní referendum, vydávat obecně závazné vyhlášky, jsou také oprávněni zřizovat organizační složky obce a podobně. V rámci systému kolektivního vedení, který je v naší zemi uplatňován, si zastupitelé z vlastních řad zvolí exekutivní kolektivní orgán, a to radu obce. Tak je tomu ve všech obcích, kde je minimálně patnáct zastupitelů, v ostatních obcích k této volbě nedochází, většina pravomocí rady v nich proto

přechází na starostu. Je tedy zřejmé, že právě na zastupitelstvu leží zásadní podíl odpovědnosti, co se týče samostatné působnosti obce.

Jak jsem již uvedl, ačkoliv zastupitelstvo nese hlavní odpovědnost za rozhodování v samostatné působnosti obce, neznamená to, že nutně musí být jeho jediným iniciátorem. K této problematice byla v roce 2016 zpracována přínosná studie autory Kopřivou, Čopíkem a Čmejrkem. Ti na základě provedeného výzkumu zjistili, že z pohledu podávání podnětů k rozhodování o podstatných záležitostech a investicích je role starostů zásadní, protože jsou to právě oni, kdo obvykle s takovým impulzem přichází. V každé páté municipalitě byl dokonce starosta uváděn jako jediný, kdo rozhodování inicioval. Ze všech šetřených skupin potenciálních podněcovatelů nebyla již žádná jiná tolik důležitá, ačkoliv ani jejich vliv nebyl marginální. Rozhodující je postavení starostů v malých obcích, v obcích větších je v tomto ohledu jejich pozice slabší. Je to způsobeno tím, že škála aktérů dávajících impuls k rozhodování je zde rozsáhlejší.

Mimo měst nad třicet tisíc obyvatel jsou ve všech ostatních kategoriích starostové uváděni jako nejfrekventovanější a někdy i jediní aktéři, kteří rozhodování podněcují. Funkci starosty je tedy možné vnímat jako „dominantního aktéra“ samosprávy. (J. Bernard a kol., 2011)

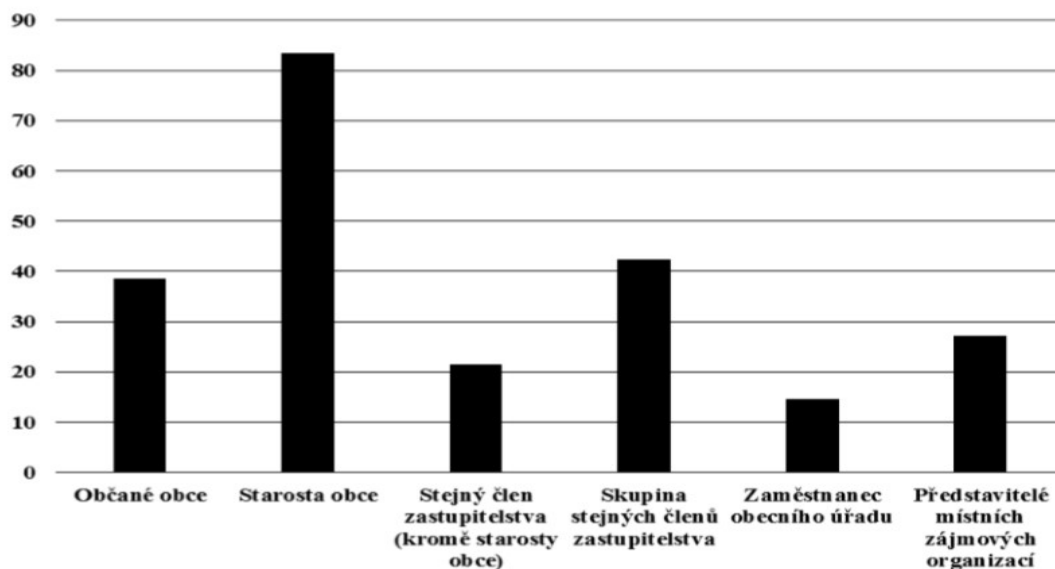
Ve městech, kde žije více než třicet tisíc obyvatel, má kardinální význam při rozhodování určitá skupina členů zastupitelstva (v grafu označená jako skupina stejných členů zastupitelstva). To znamená rada města, politické vedení (koalice) či kolegium primátora.

Podněty k rozhodování podávají i občané, přičemž je zjevné, že velikost obce není v této souvislosti nijak podstatná. Občané jsou spíše pasivními aktéry, kteří se jednání zastupitelstev účastní zřídka. Pakliže již přijdou s jistou iniciativou, zpravidla se týká jejich osobních zájmů jako například drobné opravy infrastruktury nebo komunikací. Do občanských aktivit je možné zařadit též podněty podávané představiteli zájmových organizací, ačkoliv účast těchto spolků se nezdá s ohledem na výsledky šetření moc velká.

Aktivnější jsou zájmové organizace ve větších municipalitách, ačkoliv diferencovanost mezi velikostními kategoriemi obcí jsou nevelké. Podpora činností těchto spolků je podstatnou součástí výdajů z rozpočtů mnoha obcí, jejich poměrně nízká angažovanost proto v této souvislosti působí poněkud zvláště. Pakliže vykazují iniciační aktivitu, zpravidla vždy se záměrem získat od obce finanční či materiální subvenci na svou vlastní zájmovou činnost.

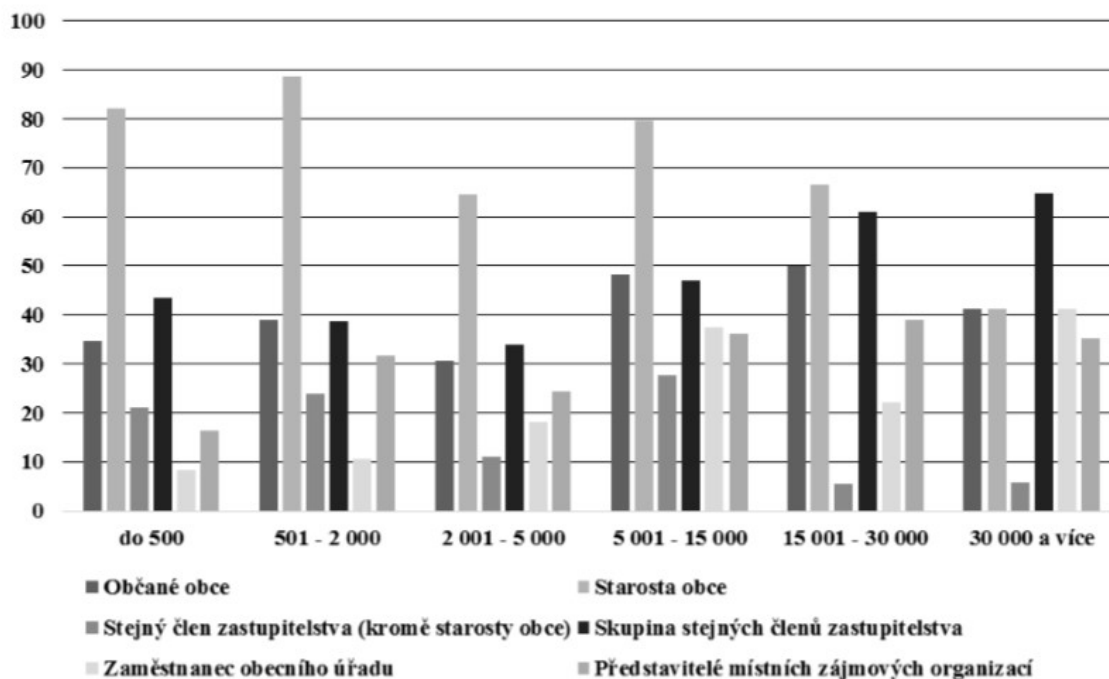
Spíše ve větších municipalitách s vyšší správní kapacitou, konkrétněji v obcích majících více než pět tisíc obyvatel, rozhodování ohledně investičních akcí iniciují i zaměstnanci obecních úřadů. Toto zjištění se dalo očekávat, obvykle se totiž jedná o města, která jsou při výkonu přenesené působnosti pověřena působením v širších správních obvodech a mají k tomu účelu vytvořen četný úřední aparát. Městské úřady tedy disponují kapacitami k přípravě investičních akcí, ale také k podněcování takových příprav. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017, s. 494)

Graf 1: Iniciativa k investiční akci v obcích (v %)

Zdroj: Dotazníkové šetření „Rozhodování o investicích 2016“.

Graf 2: Iniciativa k investiční akci dle velikosti obcí (v %)

Zdroj: Dotazníkové šetření „Rozhodování o investicích 2016“.

3.2.5 Spolupráce mezi obcemi

Z důvodů získání dalších finančních prostředků z Programu obnovy venkova docházelo kolem roku 1999 k hromadnému zakládání mikroregionů. Jedná se o zájmové sdružení obcí, pro jehož dobré fungování není až tak rozhodující vlastní velikost, ale spíše vhodně zvolená strategie. Zde hraje velkou roli správně sepsaná smlouva o sdružení, ve které by měla být vymezena všechna práva a povinnosti členů. Mezi nejčastější oblasti činností zájmových sdružení obcí patří:

- podávání integrovaných projektů pro řešení infrastruktury obcí
- řešení problémů z předchozích let, které svým rozsahem a významem přesahují hranice jedné obce
- společné záměry a zájmy pro zlepšení kvality života obyvatel členských obcí
- společná ochrana práv a zájmů při jednání s orgány státní správy, podnikateli, neziskovými organizacemi a dalšími institucemi

- společný postup při jednání za region, při územním a investičním plánování a při nápravě venkovského rázu obcí
- společné získávání informací potřebných pro další rozvoj území, podávání projektů a výměna zkušeností mezi představiteli obcí a mezi mikroregiony (Rektořík, Šelšovský a kol., 1999, s. 25 – 27)

Svazky obcí jsou zřizovány za účelem prosazování společných zájmů, jde o sdružení, jejichž členy mohou být pouze obce, které jsou právnickou osobou odpovídající svým majetkem za nesplnění povinností dle § 49 odst. 3 zákona o obcích. Obec může vložit do svazku svůj majetek podle stanov svazku obcí, které jsou přílohou smlouvy o založení svazku obcí. (Havlan, Janeček a kol., 2014, s. 54)

Místní akční skupiny (dále jen „MAS“) sdružují zástupce samospráv a dalších veřejných institucí, nestátní neziskové organizace a podnikatelskou sféru. Společně se podílí na strategickém plánování rozvoje venkova s přihlédnutím k zachování specifík jednotlivých regionů. MAS je základní nástrojem metody LEADER, jejím hlavním přínosem je simulace místního rozvoje „zdola – nahoru“ v rámci Programu obnovy venkova. MAS začínají být důležitými aktéry při rozvoji venkovského prostoru a stávají se aktivní složkou sociálního a kulturního prostředí regionu. (Pelcl, 2008, s. 13)

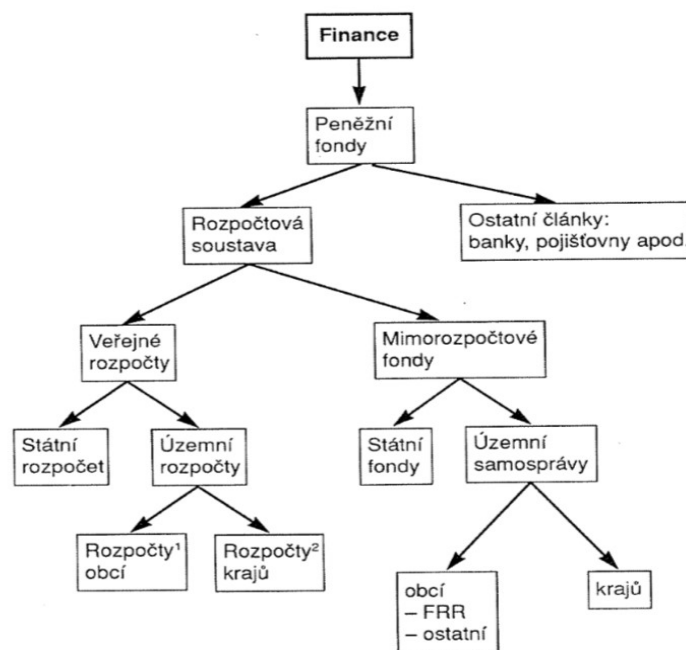
3.3 Hospodaření a finance obcí

Dle zákona o obcích musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně, obec je povinna o majetek pečovat pro jeho zachování a rozvoj. Obec vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Dle § 42 zákona o obcích hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok na její žádost zreviduje příslušný krajský úřad (v přenesené působnosti). Obec má možnost zadat přezkoumání také auditorovi nebo auditorské společnosti.

3.3.1 Rozpočtová soustava

Pojem rozpočtová soustava lze chápat jako soustavu peněžních fondů, soustavu rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy a soustavu orgánů a institucí, které se starají o veřejné rozpočty a mimorozpočtové fondy. Do rozpočtové soustavy patří soustava veřejných rozpočtů (např. rozpočty obcí a krajů), soustava mimorozpočtových fondů (zpravidla dobrovolné) a rozpočty veřejnoprávních (vládních) neziskových organizací, ve veřejném sektoru. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 196 – 197)

Obrázek 2: Postavení územních rozpočtů v rozpočtové soustavě v ČR

¹ Přibližně 6258 rozpočtů.

² 14 rozpočtů krajů, včetně rozpočtu Prahy, která je zároveň hlavním městem.

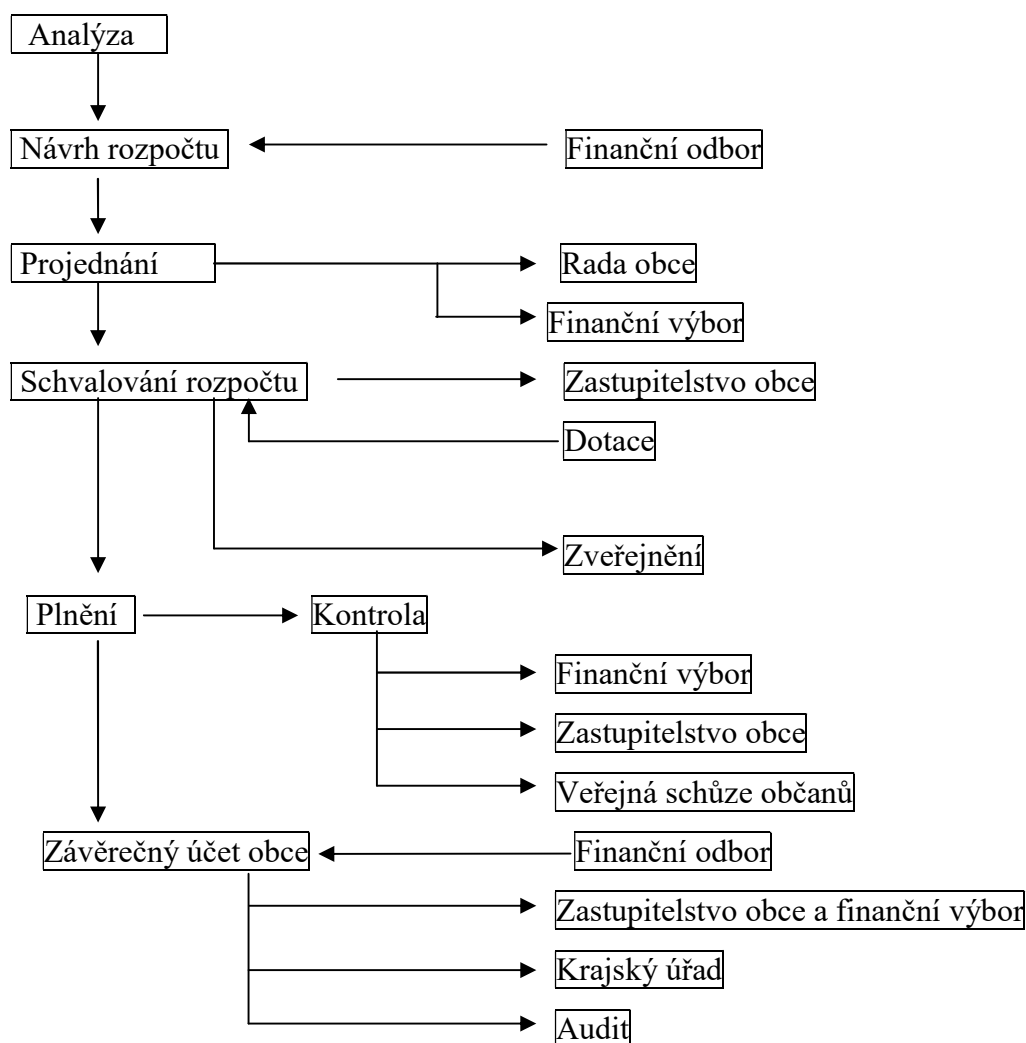
Zdroj: PEKOVÁ, *Hospodaření a finance územní samosprávy*, 2004, s. 220

3.3.2 Rozpočtový proces a rozpočet obcí

Rozpočet a celý rozpočtový proces dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce, slouží jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky. Rozpočet bilancuje příjmy

a výdaje za rozpočtové období shodné s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů, které je v ČR shodné s kalendářním rokem. Rozpočet má úlohu finančního plánu, zajišťující solventnost obce tak, že připouští pouze výdaje, kryté buď příjmy (reálně očekávané), nebo existujícími rezervami, eventuálně půjčkami, které lze získat a splatit. Slouží k prosazování cílů municipální a regionální politiky jako nástroje realizace koncepce ekonomického a sociálního rozvoje daného území. Z výše uvedených funkcí vyplývají tři roviny rozpočtu, rozhodovací, řídicí a kontrolní. (Provazníková, 2015, s. 51 – 52)

Obrázek 3: Fáze rozpočtového procesu obce

Zdroj: Zpracování vlastní podle (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 251)

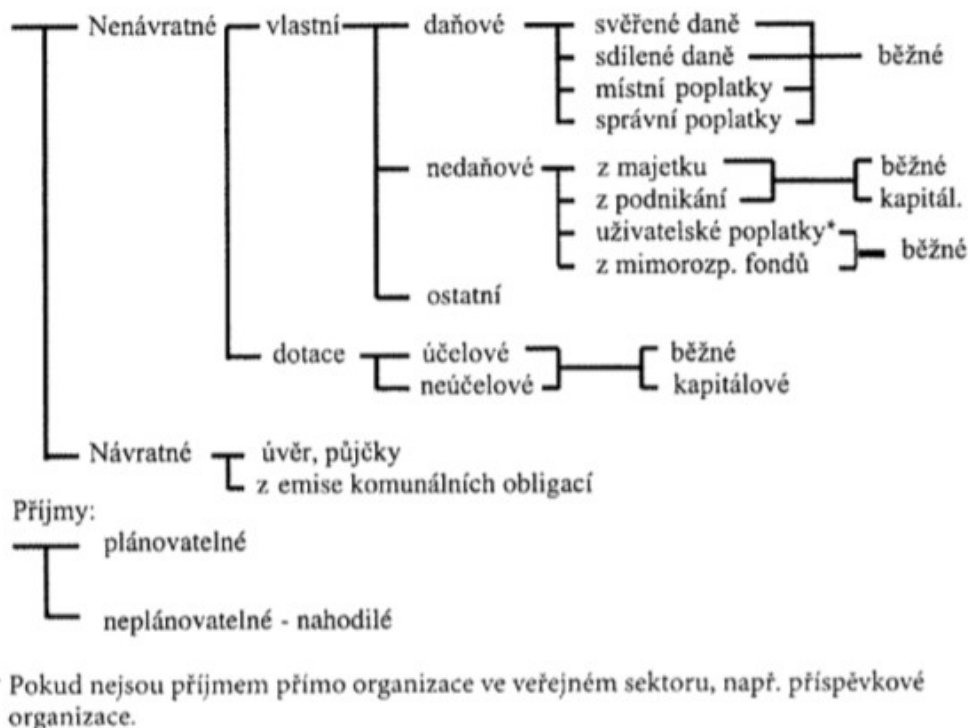
V úhrnu všechny funkce, které veřejný rozpočet plní, podtrhují jeho zásadní význam. Jde o funkci alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkce je nejstarší tradiční funkcí, která má dopad na decentralizaci veřejných příjmů a výdajů rozpočtů územní samosprávy, obcí a krajů. Redistribuční funkce je spojena s nenávratným přerozdělováním části hrubého domácího produktu, jedná se o znovu rozdělování důchodů a bohatství s cílem zmírnit sociální a důchodové nerovnosti ve společnosti a je projevem solidarity. Jedním z cílů regionální politiky je stabilizace ekonomiky na regionální úrovni. Stabilizační funkce je doménou státního rozpočtu a je založena na aktivním zasahování státu do fungování hospodářského mechanismu. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 220-221)

V průběhu rozpočtového procesu se musí dodržovat obecně platné zásady. Mezi ty patří např. princip každoročního sestavení, projednání a schvalování rozpočtu. Sestavení zpravidla provádí výkonný orgán obce (kraje), většinou finanční odbor. Sestavený návrh rozpočtu se projednává (podle místních podmínek) ve finančním výboru a v radě obce (kraje), samotné schválení rozpočtu je pak výhradně v pravomoci zastupitelstva. Jako další lze uvést zásady reálnosti a pravdivosti, to znamená, že rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný. (Provazníková, 2015, s. 63)

3.3.3 Příjmy a výdaje územní samosprávy

Příjmy veřejných rozpočtů jsou základem pro krytí veřejných výdajů, které vznikají v souvislosti s výkonem veřejné správy a poskytováním veřejných statků a služeb. Z ekonomického hlediska odlišujeme příjmy, které může územní samospráva ovlivnit (rozhodnutím nebo činností) a příjmy, které nemůže ovlivnit a rozhoduje o nich stát. Závazné členění příjmů je obsaženo v rozpočtové skladbě. Systematicky znázorňuje příjmy rozpočtu obce v ČR obrázek č. 4 (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 266)

Obrázek 4: Struktura příjmů rozpočtu obce

Zdroj: Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 266

Výdaje rozpočtů obcí se člení obdobným způsobem jako výdaje ostatních rozpočtů, závazně dle rozpočtové skladby. Důsledkem decentralizace veřejné správy a některých netržních činností státu se územní samospráva stále významněji podílí na zabezpečování a financování veřejných statků pro obyvatelstvo. Proto jsou rozhodující částí výdajů rozpočtu obcí alokační výdaje, část z nich má povahu mandatorních výdajů. Schematicky znázorňuje rozdělení výdajů obce ČR obrázek č. 5. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 276)

na celostátním výnosu z 3,1 % na 8,92 %. (Provazníková, 2015, s. 109, 122) Další změny rozpočtového určení daní (dále jen „RUD“) znázorňuje tabulka č. 2

Tabulka 2: změny rozpočtového určení daní od roku 2005

DAŇ v %	DPH			z příjmu PO bez daně placené obcemi a kraji			z příjmu PO z daně plac. obcemi a kraji		z nemo- vitosti
	Obce	Kraje	SR	Obce	Kraje	SR	placené obcí	placené kraji	Obce
od roku 2005									
do 2007	20,59	8,92	70,49	20,59	8,92	70,49	100	100	100
do 2012	21,4	8,92	69,68	21,4	8,92	69,68	100	100	100
do 2015	20,83	7,86	71,31	23,58	8,92	67,5	100	100	100
do 2018	23,58	8,92	67,5	23,58	8,92	67,5	100	100	100
DAŇ v %	z příjmu FO vybíraná srážkou			z příjmu FO ze závislé činnosti			z příjmu FO ze samostatné výdělečné činnosti		
od roku 2005	Obce	Kraje	SR	Obce	Kraje	SR	obce	Kraje	SR
do 2007	20,59	8,92	70,49	20,59	8,92	68,99	30		10
				1,5			60		
							20,59	8,92	70,49
do 2012	21,4	8,92	69,58	21,4	8,92	68,18	30		10
				1,5			60		
							21,4	8,92	69,68
do 2015	23,58	8,92	67,5	22,87	8,65	66,98	30		10
				1,5			60		
							21,4	8,92	69,68
do 2018	23,58	8,92	67,5	23,58	8,92	66			40
				1,5			60		
							23,58	8,92	67,5

Zdroj: zpracování vlastní dle podkladů Ministerstva financí ČR

3.3.5 Majetek obcí

Uzemní samosprávné celky (obce a kraje) jsou (dle čl. 101 odst. 3 Ústavy ČR) veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří s ním podle vlastního rozpočtu. Podle § 2 odst. 1 zákona o obcích je obec veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obecní majetek zahrnuje nemovitosti (pozemky, budovy, komunikace), movité věci, pohledávky a majetková práva, peněžní prostředky a nehmotná aktiva. Obce

musí majetek využívat hospodárně a účelně v souladu se zájmy a úkoly, které si vytýčily, a jsou povinny pečovat o rozvoj a zachování svého majetku, který musí chránit před zničením, poškozením, zneužitím a odcizením.

Mezi nejčastější způsoby nabytí majetku obcí patří smluvní nabytí na základě smlouvy, která zakládá závazkový právní vztah v režimu občanského zákoníku. První způsob je bezúplatné smluvní nabytí majetku, kdy obec nabývá majetek na základě darovací smlouvy nebo jiné smlouvy o bezúplatném převodu majetku. Druhý způsob je úplatné smluvní nabytí majetku, kdy platí, že za úplatu lze nabývat pouze majetek, který obec využívá k plnění svých funkcí a úkolů. (Havlan, Janeček a kol., 2014, s. 81) Jiným způsobem může nabytí majetku kupříkladu na základě zákona, děděním ze závěti, odkazem nebo na základě dědické smlouvy a také rozhodnutím příslušného orgánu. (Havlan, Janeček a kol., 2014, s. 113)

3.4 Komunální volby

V ČR volí voliči své zástupce do pěti druhů zastupitelských orgánů od obcí až po Evropský parlament, přičemž komunální volby jsou po sněmovních nejspíše druhé nejdůležitější, jednak v důsledku primárního vymezení autonomie obecní samosprávy v ústavním pořádku ČR, ale také z psychologického hlediska. Volby do zastupitelstev obcí podobně jako do zastupitelstev krajů upravuje zvláštní volební zákon, který předpisuje podmínky voleb, periodicitu, volební systém a další atributy všech subjektů zahrnutých do dané kategorie. Znamená to, že všechny obce bez rozdílu jejich velikosti jsou zahrnuty ve společném zákoně č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. (Valeš a kol., 2006, s. 130)

3.4.1 Současný volební systém

Dle zákona, kterým se volby řídí, je stanoven celý volební proces od zpracování a kontroly seznamu voličů, přes sestavení kandidátních listin, zřízení volebních orgánů, organizace vlastního hlasování občanů, vyhlášení volebních výsledků, ukončení činnosti

volební komise, až po osvědčení o zvolení, apod. Pojem volební systém můžeme chápat v užším pojetí jako princip, na němž je založeno převádění hlasů na mandáty, v širším pojetí vystihuje komplexní podobu volebního mechanismu a zahrnuje jeho základní komponenty jako volební obvod formou kandidatury, strukturu hlasu, volební klauzuli a volební formulí. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 52)

3.4.2 Politická participace občanů

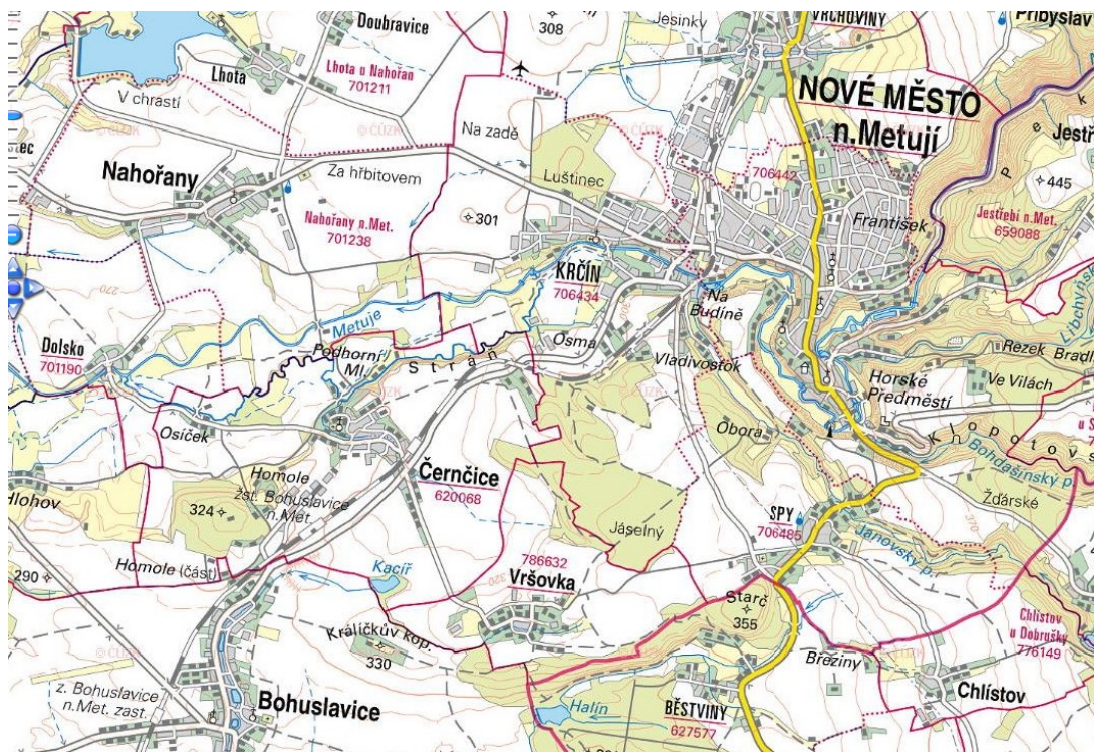
Politickou participaci vymezuje a vytváří pro ni předpoklady český právní řád. Podle Listiny základních práv a svobod je zaručena svoboda projevu a právo na informace, právo petiční, právo sdružovací, právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců. Na lokální úrovni nejlépe popisuje podmínky politické participace občanů zákon o obcích.

4 Vlastní práce

4.1 Základní charakteristika vybraných obcí

Vybrány byly dvě sousedící obce, nacházející se v okrese Náchod, v Královéhradeckém kraji zařazeném do regionu NUTS2 Severovýchod. Obě obce spadají do obvodu obce s rozšířenou působností Nové Město nad Metují. Společným rysem obou sledovaných obcí je jejich vzájemná geografická blízkost, katastrální území obce Vršovka sousedí s katastrálním územím obce Černčice. Obě obce rovněž sousedí s katastrálním územím Nového Města nad Metují.

Obrázek 6: Katastrální mapa vybraných obcí

Zdroj: Vlastní úprava na základě mapy z: <http://sgi-nahlizenidokn.cz>

Obec Vršovka a Černčice jsou územními samosprávnými jednotkami dle § 1 a 4 zákona o obcích. Jedná se o veřejnoprávní korporace, tedy právnické osoby, které mají vlastní majetek, vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost

vyplývající z těchto právních vztahů. Shodné rysy lze nalézt i v komunální politice obou obcí. Na místní politické scéně působí nezávislí kandidáti, kteří jsou v aktuálním zastupitelstvu obou obcí. Obě obce jsou členy dvou svazku obcí, jsou to „Svazek obcí Metuje“ a „Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko“.

Svazek obcí Metuje

Tento svazek získal svůj základ na ustavující schůzi, která se konala dne 20. prosince 1999 na Obecním úřadu Velká Jesenice. Zde bylo zástupci devíti obcí rozhodnuto o vzniku Sdružení obcí Metuje a následně proto byl na Okresní úřad v Náchodě podán požadavek na vznik tohoto sdružení. Avizované rozhodnutí bylo vydáno 6. ledna 2000, kdy tedy platně vzniklo Sdružení obcí Metuje, jehož členy byli: Bohuslavice nad Metují, Černčice, Jasenná, Nahořany, Říkov, Šestajovice, Slavětín nad Metují, Velká Jesenice a Vršovka. Dne 15. května 2000 se sdružení rozrostlo o dalšího člena obec Rychnověk. Ke dni 1. 1. 2002 došlo ke změně názvu sdružení na Svazek obcí Metuje, jeho sídlo se nachází na Obecním úřadě ve Velké Jesenici. Postavení předsedy bylo svěřeno Ladislavu Tylšovi, starostovi obce Černčice, funkci místopředsedů vykonávají Ing. Jitka Slezáková, starostka obce Jasenná a Petr Jeništa, starosta obce Velká Jesenice.

Svazek se zabývá především ochranou životního prostředí, optimalizovanou spoluprací při územním plánování v regionálním měřítku, jakož i koordinací investičních akcí. Dále také zastupováním vlastních členů při jednání s třetími osobami, zabezpečením správy kolektivní agendy a v neposlední řadě rozšiřováním povědomosti o existenci sdružení a jeho aktivitách. Aby se svazek mohl angažovat i v případech, kdy na daném projektu nejsou zúčastněni všichni jeho členové, je nutné, aby sněm vždy ad hoc jmenoval odpovědné osoby, které jsou vybaveny odpovídajícími pravomocemi.

Co se týče subvencí, svazek získal v roce 2011 z grantů Královéhradeckého kraje neinvestiční dotaci z Programu obnovy venkova. Finanční prostředky posloužily na rekonstrukci hasičské zbrojnice v Nahořanech a v Jasenné došlo k opravě oplocení školní zahrady. Pravidelně (např. v letech 2012, 2013, 2014, 2015, 2016) sdružení získává

od Královéhradeckého kraje v rámci Programu obnovy venkova dotaci na svou profesionalizaci, z níž je parciálně hrazena administrativa spojená s vedením agendy. (Dostupné z: www.obcemetuje.cz/)

Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko

Od roku 2004 funguje Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko, jehož členské obce se nachází v okresech Rychnov nad Kněžnou a Náchod. Patří do něj 30 obcí, a to Bačetín, Bohdašín, Bohuslavice, Borová, Černčice, Česká Čermná, České Meziříčí, Chlístov, Janov, Jestřebí, Králova Lhota, Libchyně, Mezilesí, Nahořany, Nový Hrádek, Nové Město nad Metují, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Pohoří, Provodov-Šonov, Přibyslav, Rohenice, Sendraž, Slavětín, Slavoňov, Sněžné, Studnice, Val, Vršovka a Vysokov. Sídlo svazku je v Novém Městě nad Metují. Předsedou sdružení je Petr Hable, starosta Nového Města nad Metují, místopředsedou Ing. Josef Kulek, starosta obce Provodov-Šonov.

Svazek si klade za úkol podporovat vzájemně kooperaci v oblasti hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje ve snaze o dosažení co nejvyšší prosperity členských obcí i jejich obyvatel. Zabývá se proto ve velké míře propagací ať už samotných obcí, tak i jejich přírodních či kulturních památek. K tomuto účelu je svazkem vydáván i zpravodaj. Dále vyvíjí činnost směřující k získávání finančních prostředků, s jejichž pomocí lze zvelebit území svazku, k čemuž ve značné míře využívá i grantů od Královéhradeckého kraje, který řadu jeho činností spolufinancuje. Mezi takové aktivity patří například v letech 2012, 2013, 2014, 2015 2016 a 2017 projekt profesionalizace svazku, jímž byla řešena úhrada nákladů na manažera svazku, vedení účetní agendy, chodu kanceláře a také správa webových stránek. V roce 2013 došlo také ke zkvalitnění materiální základny jednotlivých obcí. Uskutečnění projektu zahrnovalo doplnění odstavných ploch na kontejnery na separovaný odpad, laviček, stolů, košů a dalšího vybavení na vybraných místech v obcích. Obcím se také dostalo nových info tabulí a diaprojektorů, které jim mají pomoci lépe se prezentovat během významných jednání nebo ulehčí průběhu spolkových

4.1.1 Obec Vršovka

Obrázek 8: Znak obce Vršovka

Obec se nachází v podhůří Orlických hor mezi údolím řeky Metuje a Zlatého Potoka, na hranici okresu Náchod v sousedství okresu Rychnov nad Kněžnou v nadmořské výšce 354 m. Je vzdálena 5 km od Nového Města nad Metují. Vede přes ni silnice spojující Černčice, Vršovku a Spy. Pozemky okolo Vršovky jsou křemenité a vespod písčité, pod vrstvou písku se nachází vápenitá břidlice. Obec se rozprostírá v jednom katastru, katastrální území se rozkládá na ploše 215 ha. Nyní zde žije 140 obyvatel (ČSÚ, stav k 1. 1. 2017) a působí zde 20 ekonomických

Zdroj: www.vrsovka.cz

subjektů (ČSÚ, stav k 31. 12. 2016). Funkci starosty zastával od roku 2010 Ing. Jiří Teplý, který není pro výkon funkce uvolněn. Vršovkou protéká potok zvaný „Rejka“, který se vlévá do Zlatého potoka a dále do Orlice. V obci je veřejný vodovod, víceúčelové hřiště, kulturní místnost, a dvakrát týdně přistavena pojízdná prodejna. Najdeme tu i obecní veřejnou knihovnu, kde je možné si půjčit vybrané knihy. Několikrát za den v obci staví autobus, vlaková zastávka v obci není, ale je vzdálena jen 1,5 km v sousedních Černčicích.

Historie obce

První písemnou zmínku o Vršovce nalezneme v tržové smlouvě z roku 1527. Poté jsou již písemně dochované zprávy častější a nám tak zůstaly uchovány zajímavé informace. Ze soupisu obyvatelstva prováděného dle náboženství po třicetileté válce v roce 1651 vyplývá, že ve Vršovce v té době žilo 44 obyvatel, z nichž nikdo nebyl katolíkem. Obyvatelstvo v obci se ale rozrůstalo a tak kupříkladu v roce 1848 zde žije již 231 obyvatel. Tento trend se ovšem v průběhu doby změnil a tak tu nyní žije přibližně 140 obyvatel, jak bylo uvedeno výše.

Na jaře roku 1887 byl v obci založen Sbor dobrovolných hasičů, který je stále činný. V té době zde stával dřevěný kříž (který byl v roce 1920 nahrazen kamenným), přímo proti němu byl na dřevěném podstavci zvonek, jenž byl roku 1917 zabaven k válečným účelům, o tři roky později pak pan František Kubína daroval obci zvonek nový. Rok 1924 byl pro rozvoj obce důležitý, nejen že sem byl zaveden elektrický proud, ale byla také s vysokými náklady vybudována škola, založena kapelečka a družstevně-svépomocí odvodněna téměř polovina všech pozemků. V letech 1985 - 1987 byl do obce postupně přiveden vodovod z globusu ze Spy, který vodou zásobuje celou obec.

Nejvyšším místem v okolí je Pustinka, vysoká 354 metrů. Tato vyvýšenina má zajímavou historii, a protože se týká obou srovnávaných obcí, okrajově ji zmíním. Traduje se, že aby mohla Vršovka vyplatit vysoké výpalné nepřátelskému vojsku táhnoucímu skrze ves, zadlužila se u mlynáře Krále z Podhory ve snaze vyhnout se drancování a škodám jak na majetku, tak na životech. Obec však byla natolik chudá, že nesplácela dluh ani úroky, a proto byla málo úrodná Pustinka, která patřila obci, propůjčena mlynáři k užívání. Po jeho smrti pohledávka přešla na rod Černčických, kteří smlouvu s Vršovkou opakovaně prodloužovali na novoměstském zámku. Bylo tomu tak pravidelně až do dne, kdy se opět zástupci Vršovky vydali prodloužit smlouvu do Nového Města nad Metují, ale na zámku už jen potkali odjíždějící Černčické, kteří jim oznámili, že vše tentokrát pořídili i bez nich a věc je vyřízena. Až po čase se do Vršovky doneslo, že tenkrát byla celá zástava promlčena a Pustinka i se zúrodněnými poli v okolí proto již patří Černčickým. Do dnešních dnů se tak obec Vršovka stará o silnici vedoucí po Pustince, ale výnosy z polí a dlouhé třešňové aleje připadají již po desetiletí obci Černčice.

Rozsáhlý rybník uprostřed obce zbyl jako jediný z šesti panských rybníků, přeměněných nyní v pole. Protože není vhodný ke koupání, je využíván pouze jako požární nádrž. V lese nedaleko Vršovky se nachází pramen Bučka s pitnou vodou, o kterém místní tvrdí, že se prý mnoho nemocných uzdravilo, když se z něj napilo.

Rod Frintův patřil mezi zdejší nejstarší rody, poněvadž zde žil v čísle popisném 1 již od roku 1817, kdy zakoupil usedlost od Matěje Voborníka Jan Frinta ze Šestovic. (Pamětní kniha obce, Kronika obce Vršovka)

4.1.2 Obec Černčice

Obr. č. 9: Znak obce Černčice

Jak již bylo uvedeno, obec se nachází v těsném sousedství obce Vršovka, Nového Města nad Metují, dále sousedí s obcemi Nahořany a Bohuslavice. Katastrální území se rozkládá na ploše 565 ha. Obec se nachází v jednom katastru. V současnosti zde žije 490 obyvatel (ČSÚ, stav k 1.1 2017) a působí zde 57 ekonomických subjektů (ČSÚ, stav k 31. 12. 2016). Funkci starosty zastával pan Ladislav Tylš jako uvolněnou. V obci je

Zdroj: www.cerncice.eu veřejný vodovod, kulturní a sportovní zařízení, knihovna, prodejna potravin, kadeřnictví, školní jídelna, mateřská škola, základní škola. Co se týká dopravní obslužnosti, je v obci vlaková i autobusová zastávka.

Historie obce

Stěžejním zdrojem informací o bohaté minulosti obce jsou údaje obsažené v tzv. Rojkově kronice. J. K. Rojek, který je autorem této knihy, žil a působil jako kněz od roku 1839 na bohuslavické faře a historií Černčic se detailně zabíral. Pojmenování této obce je s největší pravděpodobností odvozeno od slova Črnec nebo Črnka. To je také důvodem proč snad původně měla být obec nazývána Črnčicemi, a to již někdy ve 13. století v průběhu kolonizace tedy v době, kdy v Čechách docházelo k osídlování příhraničních hojně zalesněných oblastí, a proto i tohoto kraje. V těch časech si jistý feudál, bohužel není přesně známo který, právě v těchto místech rozhodl vybudovat své sídlo a obhospodařovat pozemky v okolí. Postupem času vznikala bytelná tvrz s poplužním dvorem, který byl v té době nepostradatelným zázemím pro každého pána. V blízkosti

tvrze byla v průběhu doby vybudována fara i kostel. Vyjmenované budovy včetně krčmy, která se zde také nalézala, lze tak považovat za počátek obce Černčice.

Prvním písemně doloženým majitelem této tvrze byl Arnošt z Talmberka a z Černčic. Doklad o jeho vlastnictví pochází z roku 1318 a je zároveň i první dochovanou písemnou zmínkou o obci. S dalším písemně doloženým pánem Oldřichem vedl v roce 1405 spor o církevní poplatky černčický plebán Aleš. Oldřichův syn, Arnošt z Černčic, se v letech 1423 – 1424 po boku dalších katolických pánů zúčastnil dvou neúspěšných tažení proti husitům. Poté Černčice připadly do rukou jeho syna Jana Černčického z Kácova, oblíbence krále Vladislava II a také zakladatele Nového Města nad Metují. Kolem roku 1527 Jan Černčický z Kácova prodal své majetky Perštejnům, a tím také končí éra tohoto rodu.

Černčicím dominuje mimo kostela také věž z roku 1613, která byla postavena za Rudolfa Štubenberka. Za třicetileté války byla obec devastována nájezdy Švédů, kteří kupříkladu roku 1639 vypálili mnoho místních usedlostí a lid okradli o dobytek. Z druhé poloviny 17. století se zachovaly zajímavé zprávy o počtu zdejších osob a domů. V roce 1651 zde bylo 16 obytných stavení a dohromady tu žilo 94 osob, z toho 42 mužů a 52 žen. Mimo jediného obyvatele byli všichni evangelického vyznání. Osiček, Osma, panský dvůr Osiček a oba mlýny byly v té době součástí Černčic. Roku 1668 už tu bylo 23 obydlí a o další dva roky později, kdy se započalo s číslováním domů, zde již bylo 53 čísel popisných. V průběhu 19. století se stav obyvatelstva stále zvyšoval a tak kupříkladu v roce 1854 měly Černčice s Osičkem 479 obyvatel.

Situace zanesená ve stabilním katastru z roku 1840 dokládá nejstarší stav obce. Porovnáme-li ji se stavem současným, nalezneme několik odlišností. Jsou tu zachyceny selské usedlosti č.p. 2 a 3, které patřily rodinám Chmelíkových a Švábových. Protože tyto stavení stály v trase, kudy nyní vede železniční trať, byly v době její výstavby vykoupeny a zbourány. Nynější čísla popisná 78, 79, 80 a 81 stojí v místě, kde byl původně tzv. Dolní rybník, který byl zrušen. I potok tekl jinudy, poněvadž původně nebyl nijak zregulován. K dalším změnám oproti nynější situaci patří existence roubené školy, která byla zbourána roku 1840. Obec původně končila statkem číslo popisné 70, patřícím rodině Žďárkových, chyběla tedy celá část aktuální zástavby domů.

Z Pamětní knihy obce Černčice plyne, že rod Žďárkův, z něhož vzešlo několik generací černčických rychtářů, je zde jedním z nejstarších, první zmínky o něm pocházejí již z roku 1585. Dále rod Šichanův (zmíněn prvně roku 1639), Lukáškův, Štěpánův a Zítkův (zaznamenány roku 1651), Poláčkův (1661) a Náchodských (1666). (Kronika obce Černčice)

4.2 Demografický vývoj vybraných obcí

Tuto kapitolu jsem do této práce zařadil, protože pro komparaci hospodaření a rozvoje obcí je žádoucí porovnat vybrané ukazatele, a to počet a složení obyvatel posuzovaných obcí. Pro širší úvahy nad rozvojovými příležitostmi venkova je nutná znalost demografické struktury, protože jeho současně i budoucí potřeby jsou závislé na tom, jací lidé na venkově žijí a budou žít. (Bernard, Kostecký, Illner, Vobecká, 2011, s. 137)

4.2.1 Vývoj počtu obyvatel

Jedním ze základních ukazatelů charakteristiky obyvatel obce je vývoj počtu obyvatel, respektive jejich počet k 1. lednu daného roku, přičemž stav k 31. 12. daného roku se rovná stavu k 1. 1. roku následujícího. Data zveřejňuje na svých webových stránkách Český statistický úřad, jenž je institucí, která je oprávněna poskytovat statistické údaje ve smyslu § 18 odst. 1 písm. B) a c) zákona o statistické službě. (Český statistický úřad, *Počet obyvatel-Metodika*, [online])

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 v obci Vršovka

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
P.ob.	226	219	205	204	207	203	218	150	130	134	127	109	109	118
domů	42	42	42	42	43	41	45	54	44	42	38	45	45	54

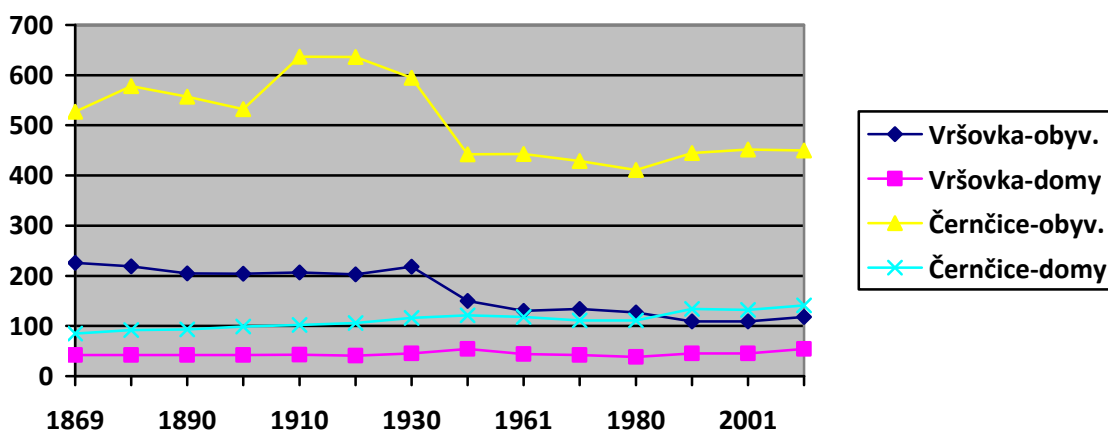
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (počet obyvatel a domů)

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 v obci Černčice

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
P.ob.	527	578	557	532	637	636	595	442	443	429	411	445	452	450
domů	85	92	93	99	102	106	116	121	118	111	111	134	132	141

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (počet obyvatel a domů)

Graf 3: Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 v posuzovaných obcích

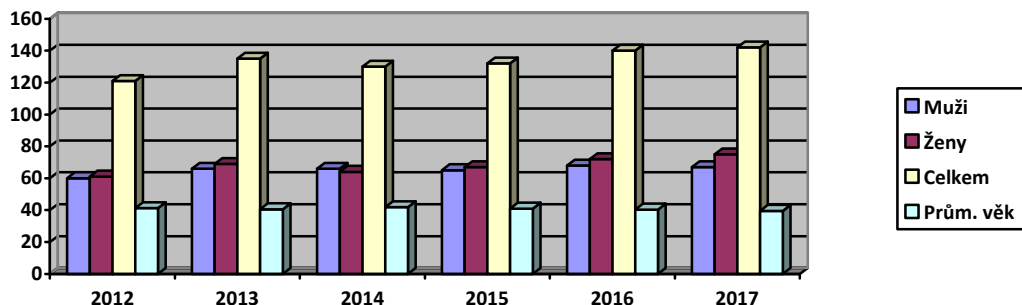
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (počet obyvatel a domů)

Tabulka 5: Počet obyvatel a průměrný věk v obci Vršovka

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	60	66	66	65	68	67
Ženy	61	69	64	67	72	75
Celkem	121	135	130	132	140	142
Prům. věk	41,2	40,5	41,8	40,9	40,3	39,5

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (věkové složení obyv. v obcích)

Graf 4: Vývoj počtu obyvatel a průměrný věk v obci Vršovka v letech 2012 - 2017

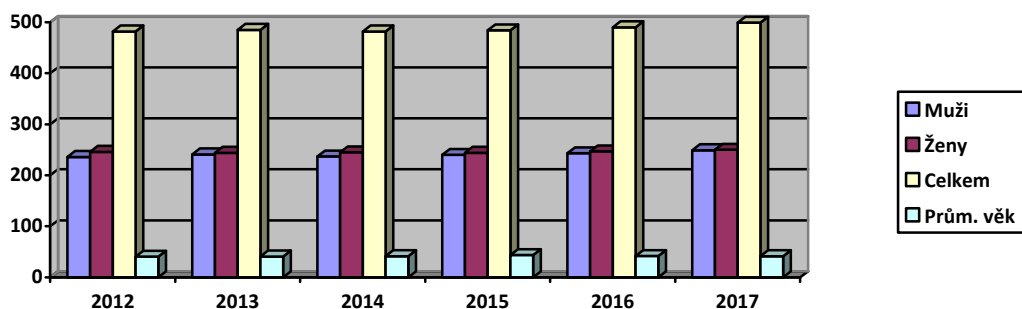
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (věkové složení obyv. v obcích)

Tabulka 6: Počet obyvatel a průměrný věk v obci Černčice

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	236	241	237	240	243	249
Ženy	246	244	245	244	247	250
Celkem	482	485	482	484	490	499
Prům. věk	40,3	40,8	41,2	43,4	41,8	41,4

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (věkové složení obyv. v obcích)

Graf 5: Vývoj počtu obyvatel a průměrný věk v obci Černčice v letech 2012 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz (věkové složení obyv. v obcích)

4.2.2 Shrnutí demografického vývoje

Z uvedených tabulek a grafů lze vyvodit, že historicky nejvíce obyvatel v obci Vršovka i Černčice žilo před 2. světovou válkou a s porovnáním s rokem 2011 v menším počtu domů. To lze vysvětlit i na základě údajů z kronik obcí, tím, že v jednotlivých domech žilo více obyvatel a dále, že v současnosti jsou některé domy v obcích neobydleny, jsou např. využívány k rekreaci městských obyvatel. V obou sledovaných obcích je počet obyvatel relativně stabilní a v hodnoceném období nedochází k větší změně demografické situace, která by znamenala výrazný nárůst nebo úbytek populace. V obci Černčice dochází k mírnému nárůstu počtu obyvatel, v obci Vršovka k postupnému nárůstu počtu obyvatel, k čemuž přispělo, že se v posledních letech zrekonstruovalo a postavilo několik nových domů. Do nových domů se nastěhovali mladé rodiny, které mají v současnosti malé děti a to se odrazilo na průměrném věku v obci Vršovka, který ve sledovaném období klesl z hodnoty 41,8 let na 39,5 let. Přitom v celé ČR bylo dle údajů ČSÚ v posledních letech zaznamenáno stárnutí populace, přičemž průměrný věk v roce 2016 byl 42 let. Tohoto trendu se dle aktuálních údajů více přibližují v obci Černčice.

4.2.3 Komunální volby vybraných obcí

Výsledky voleb do zastupitelstva obou obcí jsou doménou nezávislých kandidátů.

Tabulka 7: Volební výsledky obce Vršovka

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Počet volených členů	9	7	6	7	5	5	5
Zapsaní voliči	85	85	84	89	91	95	108
Vydané obálky	81	77	59	48	81	74	78
Odevzdané obálky	81	77	59	48	80	74	78
Vol, účast v %	95,29	90,59	70,24	53,93	89,01	77,89	72,22

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.volby.cz, (2018)

Obrázek 9: Pořadí podílů hlasů zastupitelstva obce Vršovka v roce 2014

Pořadí	Podíl	Kandidátní listina		Pořadí v rámci strany
		Číslo	název	
1	68,00	1	Aleš Sychrovský, NK	1
2	61,00	2	Bc. Leoš Pňbyl, NK	1
3	60,00	6	Ondřej Fábera, NK	1
4	60,00	3	Ing. Jiří Teplý, NK	1
5	54,00	4	Pavla Dušková, NK	1

Pořadí shodných podílů bylo určeno losem.

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka 8: Volební výsledky obce Černčice

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Počet vol, členů	9	7	7	7	7	7	7
Zapsaní voliči	317	318	343	357	369	386	392
Vydané obálky	276	242	234	222	230	246	279
Odevzdané obálky	276	242	234	221	230	246	279
Vol, účast v %	87,07	76,10	68,22	62,18	62,33	63,73	71,17

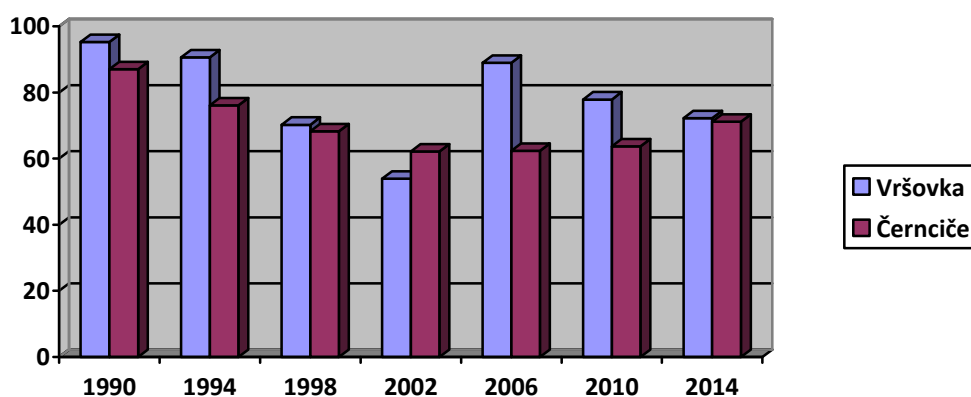
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.volby.cz, (2018)

Obrázek 10: Pořadí podílů hlasů zastupitelstva obce Černčice v roce 2014

Pořadí	Podíl	Kandidátní listina		Pořadí v rámci strany
		číslo	název	
1	195,00	8	Milena Skalická, NK	1
2	189,00	10	Mgr. Markéta Poláčková, NK	1
3	174,00	6	Ladislav Tylš, NK	1
4	137,00	13	Ludmila Matoušová, NK	1
5	135,00	11	Ondřej Černý, NK	1
6	123,00	4	Miroslav Ježek, NK	1
7	114,00	5	Miroslava Ježková, NK	1

Zdroj: www.volby.cz

Graf 6: Volební účast vybraných obcí v letech 1990 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.volby.cz, (2018)

Graf č. 6 znázorňuje porovnání volební účasti občanů do zastupitelstva vybraných obcí od roku 1990, kdy se konaly první komunální volby. Nejvyšší volební účast byla v roce 1990, kdy byli občané po ledech totalitního režimu rádi, že mohou vyjádřit svůj názor a využít možnosti svobodné volby svých zástupců do řad zastupitelstva obce. V tomto roce se volilo v obou obcích 9 zastupitelů, v obci Vršovka byla volební účast téměř 100% (95,29 %) a v obci Černčice pak 87,07%. V dalších letech začala volební účast v obci klesat, nejnižší v celém období byla v obou obcích v roce 2002, kdy v Černčicích klesla na 62,18% a ve Vršovce dokonce až na 53,92%, oproti tomu v roce 2014 ve Vršovce skokově vzrostla na 89,01 %. V Černčicích se pak postupně vzrůstala každé volby až na 71,17% v roce 2014.

4.3 Analýza hospodaření, financování obce Vršovka

Podstatou této části práce je porovnání obce Vršovky s obcí Černčice se zaměřením na hospodaření, financování a řízení. Stěžejním podkladem k porovnání vybraných obcí byla analýza jejich hospodaření a financování. K porovnání byly použity také názory a zkušenosti představitelů vybraných obcí na základě dotazování, např. celkové zhodnocení financování, výkon přenesené působnosti, rozpočtové určení daní a dotace. Komparace obcí v problematice hospodaření, financování a rozhodování, byla vyhotovena na základě studia dokumentů posuzovaných obcí s provedením rozhovorů s jejich představiteli, zejména se starosty a použití veřejně dostupných údajů z internetového portálu (MONITOR: Informační portál Ministerstva financí ČR, [online], 2018)

4.3.1 Hospodaření obce Vršovka

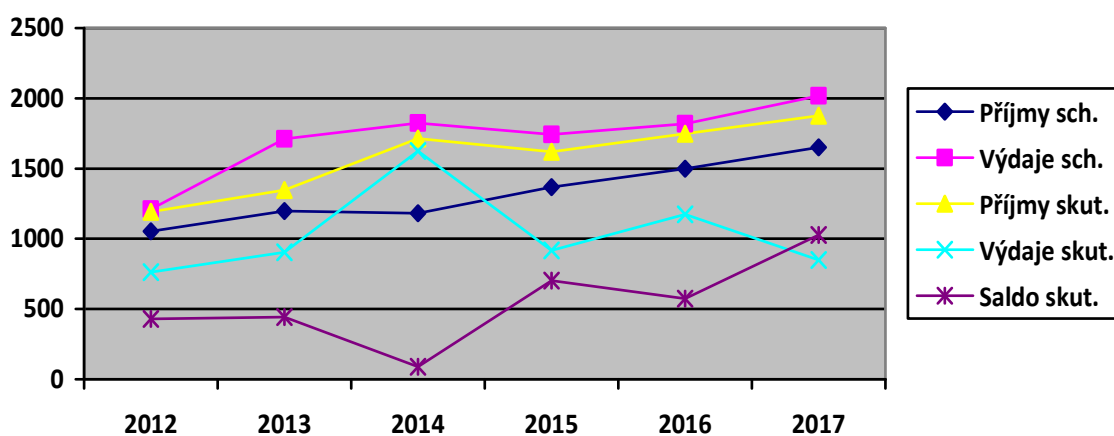
Tato kapitola je sestavena z informací získaných z rozhovorů s představiteli obce. Další zdroj informací byly materiály poskytnuté obcí Vršovka a veřejně dostupné dokumenty, například závěrečný účet obce, jehož součástí je zpráva o výsledku přezkoumání. Informace doplňují údaje z portálu Ministerstva financí – MONITOR. Údaje o rozpočtu obce v letech 2012–2017 zobrazuje tabulka a graf níže.

Tabulka 9: Rozpočet obce Vršovka v letech 2012-2017 (uvedeno v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Skutečnost (závěrečný účet)				
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy	1.053	1.198	1.183	1.369	1.500	1.650
Výdaje	1.212	1.712	1.825	1.742	1.819	2.019
Saldo	-159	-514	-642	-373	-319	-369
Příjmy	1.193	1.348	1.714	1.620	1.749	1.876
Výdaje	763	905	1.625	917	1.174	850
Saldo	430	443	89	703	575	1026

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Graf 7: Rozpočet obce Vršovka v letech 2012-2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Hospodaření obce Vršovka se vyznačuje v posledních letech stabilní výší příjmů a kladným saldem (skutečnost k 31. 12. 2017). Obec schvalovala rozpočet jako schodkový.

Tabulka 10: Druhové členění příjmů v obci Vršovka v letech 2012-2017

(skutečný rozpočet v tisících Kč k 31.12.)

Druhy příjmů	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové	999	1163	1342	1383	1486	1699
Kapitálové	0	12	0	0	0	0
Nedaňové	101	83	106	98	108	100
T - investiční	0	0	177	85	79	0
T - neinvestiční	92	90	89	54	76	76
Transfery celk.	92	90	266	139	155	76
Celkem příjmy	1192	1348	1714	1620	1749	1876

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Nejpodstatnější příjem rozpočtu pro obec znamenají daňové příjmy. V roce 2013 došlo k nárůstu u kapitálových příjmů vlivem prodeje pozemků ve výši 12 000,- Kč. Z nedaňových příjmů tvoří každoročně částku kolem 100 000,- Kč příjmy z poskytovaných služeb a výrobků, což je v případě Vršovky příjem ze sběru a svozu komunálního odpadu. Místní poplatky jsou dle starosty obce spíše příjmem doplňujícím rozpočet, mají takřka zanedbatelný podíl na obecním financování. V obci Vršovka se vybírají následující místní poplatky: poplatek za komunální odpad a poplatek za psy. (rozhovor 1, účetní výkazy)

Tabulka 11: Druhové členění výdajů v obci Vršovka v letech 2012-2017

(skutečný rozpočet v tisících Kč k 31.12.)

Druhy výdajů	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Běžné	735	905	1340	917	969	850
Kapitálové	28	0	285	0	205	0
Celkem	763	905	1625	917	1174	850

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

4.3.2 Výkon přenesené působnosti v obci Vršovka

Obec vykonává základní rozsah přenesené působnosti výkonu státní správy, např. vede evidenci obyvatel. V obci není matriční ani stavební úřad, ale ty jsou pro občany dostupné

v 5 km vzdáleném Novém Městě nad Metují. V budově obecního úřadu je funkční systém Czech POINT. Občané zde mohou získat a ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů veřejné správy, úředně ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby a naopak, získat informace o průběhu správních řízení ve vztahu k občanovi a podat podání pro zahájení řízení správních orgánů. Pokud jde o příspěvek na přenesenou působnost, místostarosta hodnotí „z mého hlediska je pro občany dobře, že v místě bydliště vyřídí více věcí, pro naši obec tvoří příspěvek asi 5,5 tisíc ročně, což je dostačující. Nejvíce nákladná je údržba a provoz výpočetní techniky, hlavně multifunkční tiskárny“. Co se týká mzdových nákladů, tak vzhledem k tomu, že systém obsluhuje místostarosta, má jen odměnu za funkci neuvolněného místostarosty. (rozhovor 1)

4.3.3 Rozpočtové určení daní a dotace

K rozpočtovému určení daní starosta shodně s místostarostou obce sdělují, že dle jejich názoru je pro základní fungování obce vyhovující. Starosta dodává „obec se snaží každý rok ušetřit peníze, a tím si vytváří rezervu pro případnou nenadálou investici nebo opravu, například kdyby přišla nějaká pohroma, anebo kdyby se podařilo získat zajímavou dotaci, abychom měli na dofinancování“. Na otázku změny v RUD, co znamenala konkrétně pro obec Vršovku, odpověděl starosta „zvýšení příjmu do rozpočtu obce“, k problematice metody výpočtu nemají zástupci obce připomínky. (rozhovor 1)

Mezi největší čerpané dotace v uplynulých šesti letech patří dotace na vybudování tenisových kurtů v areálu víceúčelové obecního hřiště a také na vybudování sběrného dvora u č. p. 44 pro třídění a ukládání odpadu. (rozhovor 1)

4.3.4 Spolupráce obcí a prosazování zájmů obce Vršovka

V obci funguje spolek dobrovolných hasičů, který pořádá a účastní se společenských akcí, hasičských soutěží a pomáhá obci i při zajištění technické pomoci a při konaných brigádách.

Obec spolupracuje s okolními obcemi, především na regionální úrovni jako člen dvou svazků obcí „Svazek obcí Metuje“ a „Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko“. (rozhovor 1)

4.3.5 Rozhodování v obci Vršovka

V současném volebním období 2014 – 2018 obec zastupuje neuvolněný starosta, místostarosta a tři zastupitelé. Zastupitelstvo volí předsedu, dva členy kontrolního výboru a předsedu a dva členy finančního výboru. Úkoly vyplývající z rozhodnutí zastupitelstva plní starosta obce. Starostu v případě nepřítomnosti zastupuje místostarosta. Zastupitelstvo se schází dle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce, na veřejných zasedáních. Na obecním úřadě nepracuje žádný stálý zaměstnanec. Obec při své samosprávné působnosti ukládá povinnosti v podobě obecně závazných vyhlášek, v přenesené působnosti vydává nařízení. Tyto listiny jsou jednak vyvěšeny na úřední desce Obecního úřadu ve Vršovce, pak také zpřístupněny v elektronické podobě na webových stránkách obce. Ing. Jiří Teplý vykonává funkci starosty od roku 2010 jako neuvolněný. (rozhovor 1)

Z rozhovoru s představiteli obce vyplývá, že významné investiční akce nejsou zdrojem polemik v zastupitelstvu. Do budoucna se počítá s dalšími úpravami a obnovou zeleně v centru obce, včetně instalace nové zvoničky, s opravou chodníků. Obec by ráda rekonstruovala místní komunikace v odhadované částce 3 miliony Kč, ale finance jí to nedovolí. Obec nemá vypracovaný strategický plán rozvoje. (rozhovor 1)

Při rozhodování obecní samosprávy hraje roli také potencionální riziko, neobdržení či neproplacení dotace. Dle starosty „jsou pro čerpání dotací přísné administrativní požadavky a je zde riziko zadlužení v případě nedodržení i nějakých drobností hrozí vrácení dotace“ Obec by ráda rekonstruovala místní komunikace, odhad investice cca 3 miliony Kč, dále pak chodníky a veřejné prostranství. O úvěru starosta neuvažuje, *„obec se snažím řídit jako rodinný rozpočet, jenom nutné výdaje, investice počkají“*. (rozhovor 1)

S impulsy k investicím přichází v 95 % starosta nebo místostarosta, posléze se diskutuje v zastupitelstvu. Starosta obce samozřejmě vítá, pokud s podnětem přijde i někdo jiný a sdělí svůj návrh, který zastupitelstvo bere v úvahu. (rozhovor 1)

Předjednání, pracovní jednání - před každým veřejným zasedáním zastupitelstva se konají pracovní jednání zastupitelů. Starosta přednese svůj návrh, zastupitelé o něm přemýšlejí, případně si vyhledají informace, např. na internetu. Sdělí poté starostovi, jak by to udělali oni a na zastupitelstvo přijdou s předjednanými návrhy. (rozhovor 1)

Jednou z činností, které obec velmi finančně zatěžují, je údržba komunikací a veřejného prostranství. Další náklady vydá obec za spotřebu elektrické energie. Do budoucna by obec ráda zavedla některá úsporná opatření, například výměnu stávajícího osvětlení za méně energeticky náročná LED svítidla, realizaci zateplení a výměnu zdrojů tepla v obecních budovách. (rozhovor 1)

4.4 Analýza hospodaření, financování obce Černčice

4.4.1 Hospodaření obce Černčice

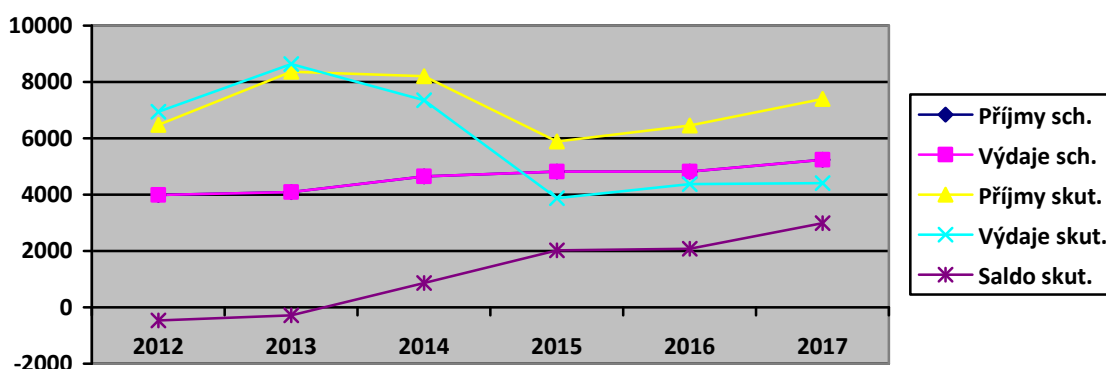
Kapitola je sestavena z informací získaných z rozhovorů s představiteli obce. Dalším zdroj informací byly materiály poskytnuté obcí Černčice a veřejně dostupné dokumenty, například závěrečný účet obce, jehož součástí je zpráva o výsledku přezkoumání. Informace doplňují údaje z portálu Ministerstva financí – MONITOR. Údaje o rozpočtu obce v letech 2012 – 2017 zobrazuje tabulka a graf níže.

Tabulka 12: Rozpočet obce Černčice v letech 2012-2017 (uvedeno v tisících Kč)

	Schválený rozpočet	Skutečnost (závěrečný účet)				
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy	3991	4096	4644	4823	4817	5237
Výdaje	3991	4096	4644	4823	4817	5237
Saldo	0	0	0	0	0	0
Příjmy	6479	8361	8208	5891	6454	7401
Výdaje	6944	8641	7350	3870	4370	4413
Saldo	-465	-280	858	2021	2084	2988

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Graf 8: Rozpočet obce Černčice v letech 2012-2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Hospodaření obce Černčice se vyznačuje v posledních letech stabilní výší příjmů a výdajů (skutečnost k 31. 12.), jen v letech 2012 až 2014 celkový objem příjmů a výdajů výrazně narostl. Obec schvalovala rozpočet jako vyrovnaný, v období od roku 2012 do roku 2017 vykazovalo hospodaření obce Černčice největší schodek v roce 2012. Schodek byl 465 tisíc Kč. Tento schodek velmi ovlivnily investiční akce. Ve sledovaném období byl zaznamenán naopak největší přebytek v roce 2017, a to 2.988.000,- Kč. Příčinou přebytku byla především úspora na kapitálových výdajích. (rozhovor 2, účetní výkazy)

Tabulka 13: Druhové členění příjmů v obci Černčice v letech 2012 - 2017

(skutečný rozpočet v tisících Kč k 31.12.)

Druhy příjmů	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové	3481	4733	5087	5150	5668	6369
Kapitálové	0	0	0	1	0	0
Nedaňové	579	597	667	611	677	620
T - investiční	2039	2908	2178	0	0	0
T - neinvestiční	379	124	276	129	109	412
Transfery celk.	2418	3032	2455	129	109	412
Celkem příjmy	6478	8361	8208	5891	6454	7401

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Největší příjem rozpočtu pro obec znamenají daňové příjmy. V letech 2012, 2013 a 2014 došlo k nárůstu u přijatých transferů vlivem čerpání investičních dotací. Z nedaňových příjmů tvoří každoročně částku kolem 600 000,- Kč příjmy z poskytovaných služeb a výrobků, což je v případě Černčic příjem ze sběru a svozu komunálního odpadu. Místní poplatky jsou dle starosty obce spíše příjmem doplňujícím rozpočet, mají takřka zanedbatelný podíl na obecním financování. V obci Černčice se vybírají následující místní poplatky: poplatek za komunální odpad, poplatek za psy, poplatek za hřbitov. (rozhovor 2)

Tabulka 14: Druhové členění výdajů v obci Černčice v letech 2012-2017

(skutečný rozpočet v tis. Kč k 31.12.)

Druhy výdajů	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Běžné	3643	3847	3814	3210	3374	3831
Kapitálové	3301	4794	3536	660	997	582
Celkem	6944	8641	7350	3870	4370	4413

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Jednou z činností, které obec velmi finančně zatěžují, je údržba komunikací a také spotřeba energií. Do budoucna by obec ráda zavedla další úsporná opatření, např. výměnu stávajícího zdroje tepla v mateřské škole za méně energeticky náročné. (rozhovor 2)

4.4.2 Výkon přenesené působnosti v obci Černčice

Obec při své samosprávné působnosti ukládá povinnosti v podobě obecně závazných vyhlášek, v přenesené působnosti vydává nařízení. Tyto listiny jsou jednak vyvěšeny na úřední desce Obecního úřadu v Černčicích, pak také zpřístupněny v elektronické podobě na webových stránkách obce. Ladislav Tylš vykonává funkci starosty od roku 2006. (rozhovor 2)

4.4.3 Rozpočtové určení daní a dotace

K rozpočtovému určení daní starosta obce uvádí, že dle jeho názoru je na tom obec lépe než v minulosti, z hlediska hodnocení vývoje RUD v čase pozoruje zlepšení příjmů pro obec i hledisko dopadu na obec hodnotí jako mírné zlepšení. (rozhovor 2)

Mezi největší čerpané dotace v uplynulých šesti letech patří: v roce 2012 na celkovou opravu věže zvonice u místního kostela včetně nového zvonu v částce cca 2,7 mil. Kč ze Zemědělského intervenčního fondu, v roce 2013 na zateplení a výměnu vytápění v budově pro kulturu a sport v částce cca 5 milionu Kč, v následujícím roce na zateplení, výměnu tepelného zdroje a oken v budově místní školy v částce cca 4 miliony Kč, obě naposledy zmíněné dotace v rámci Operačního programu Životního prostředí. (rozhovor 2)

4.4.4 Spolupráce obcí a prosazování zájmů obce Černčice

V obci funguje spolek dobrovolných hasičů, který se účastní společenských akcí, hasičských soutěží a pomáhá obci i při zajištění technické pomoci. Dále je v obci činná tělovýchovná jednota Sokol Černčice a Myslivecké sdružení Horka, ve kterém jsou členy i obyvatelé z okolních vesnic. (rozhovor 2, webové stránky obce)

Také obec Černčice stejně jako Vršovka spolupracuje s okolními obcemi, především na regionální úrovni jako člen dvou svazků obcí „Svazek obcí Metuje“ a „Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko“. Současný starosta obce Černčice je zároveň ve funkci

předsedy Svazku obcí Metuje a jak dodává „*spolupráce se týká hlavně realizace společných projektů*“. (rozhovor 2)

4.4.5 Rozhodování v obci Černčice

V minulém volebním období působil současný starosta ve funkci jako neuvolněný, ale dle jeho slov, „práce na úřadu stále přibývá a při zaměstnání, resp. po zaměstnání se to již nedalo zvládat“. Od roku 2014 zastupuje obec uvolněný starosta. Místostarosta a pět zastupitelů je neuvolněných. Zastupitelstvo volí předsedu a dva členy výboru kontrolního, a finančního. Úkoly vyplývající z rozhodnutí zastupitelstva plní starosta obce. Starostu v případě nepřítomnosti zastupuje místostarosta. Zastupitelstvo se schází dle potřeby, zpravidla pětkrát do roka na veřejných zasedáních. Na obecním úřadě nepracuje mimo starosty trvale jiný zaměstnanec. Z rozhovoru s představiteli obce vyplývá, že významné investiční akce jsou v jeho režii, zastupitelstvo pouze jím připravené projekty schválí, jako to bylo u akcí na zateplování obecních budov, ale například neschválili projekt na výstavbu domova seniorů. Projekt na výstavbu domu seniorů neschválilo zastupitelstvo z důvodu pro ně „nevhodného umístění“ ve středu obce, proto je nyní uvažováno s jiným pozemkem. Obec má vypracovaný základní strategický plán rozvoje, ale při schvalování investičních akcí zastupitelstvo postupuje podle vyhodnocení aktuální situace. (rozhovor 2)

Při rozhodování zastupitelé uvažují také o potencionálním riziku, neobdržení či neproplacení dotace. Administrativa je dle slov starosty velmi náročná, především zpracování projektové dokumentace. V Černčicích si najímají externí firmy, města mají dle starosty obce výhodu vlastních odborníků. (rozhovor 2)

S podněty na investice přichází v 95 % starosta, posléze se diskutuje v zastupitelstvu. Starosta obce samozřejmě vítá, pokud s návrhem přijde i někdo jiný a svůj návrh si obhájí, tak jako si je prosadí a obhájí starosta obce. (rozhovor 2)

Předjednání, pracovní jednání před veřejným zasedáním zastupitelstva se v obci nekonají, jak dodal starosta „vše projednáváme přímo na zastupitelstvu“. (rozhovor 2)

5 Výsledky komparace sledovaných obcí

V této kapitole je provedeno porovnání financování a hospodaření zvolených obcí a následně okomentovány dosažené výsledky. Ze zjištěných údajů lze vyvodit, že se u obou porovnávaných obcí vyskytují shodné znaky, ale i některé rozdílnosti a specifika. Tato část práce se snaží rozdílné i shodné rysy shrnout v rámci jednotlivých oblastí, kterým dominují rozhovory se zástupci porovnávaných obcí. Pro zhodnocení hospodaření obcí bylo důležité porovnat stavy rozpočtů, konkrétně schválený rozpočet a skutečnost k 31. 12. Z tabulky č. 9 je patrné, že v obci Vršovka schvalují rozpočet jako schodkový, ale realita je každoročně opačná, tedy přebytek. Dle vyjádření starosty je tomu tak proto, že chtějí mít ve schváleném rozpočtu rezervu na případnou nečekanou událost nebo na investici, kterou by mohli realizovat operativně, bez průtahů se schvalováním rozpočtových úprav. Tyto rezervy na výdaje jsou kryty z přebytku hospodaření z minulých let. V obci Černčice je dle starosty v posledních letech pravidlem, že sestavují rozpočet zásadně jako vyrovnaný jak ukazuje tabulka č. 12 a na rozdíl od Vršovky, nemají problém v případě potřeby schválit úpravu rozpočtu, např. v případě získání dotace. Starostové obou obcí se shodují, že jejich hlavní prioritou je nezadlužená obec, což se jim daří. (rozhovory č. 1 a č. 2)

Tabulka 15: Porovnání hospodaření obcí v letech 2012-2017

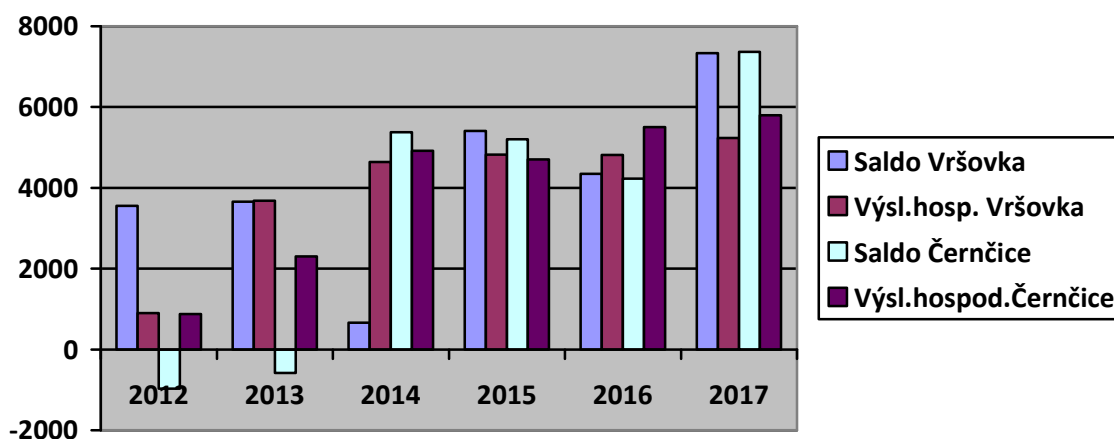
(skutečný rozpočet v Kč k 31.12. na 1 obyvatele)

Rok	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	I:	II.	I:	II.	I:	II.	I:	II.	I:	II.	I:	II.
I. Vršovka, II. Černčice												
Příjmy	9856	13470	11137	17347	12697	16925	12463	12222	13247	13334	13402	15104
Výdaje	6304	14437	7476	17928	12038	15154	7057	8029	8896	9029	6069	9006
Saldo	3552	-968	3661	-581	659	1771	5406	4193	4351	4305	7333	6097
Dluhová služba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Majetek celkem	46800	38577	51759	47483	52062	56030	59571	67172	63192	67182	66458	71835
DHM	20797	26968	22134	36510	24863	43505	25902	45748	25687	46163	23678	44743
Pohledávky	265	349	230	320	193	174	218	4923	209	282	312	269
Krátkodobý fin. majetek	7672	6113	11333	5520	10816	7256	16638	11494	20737	15752	26885	21656
Závazky celkem	435	642	1741	854	604	464	497	5377	499	780	363	781
Náklady	8599	8131	7325	9005	6525	7682	6785	7711	8657	8155	6377	9002
Výnosy	9498	9009	11010	11310	11899	12599	11986	12416	12886	13660	13743	14797
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	899	877	3685	2306	5374	4918	5200	4705	4230	5504	7366	5795

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

V tabulce č. 15 jsou porovnány celkové příjmy a výdaje, kde až na dvě výjimky (v roce 2012 a 2013 u Černčic) vyšlo oběma obcím v reálu kladné saldo. Dále je přehledně vidět, že ani jedna obec není zadlužená. Hodnota majetku v obcích rovněž za poslední roky vzrostla u Vršovky z 46 800,- Kč na 1 obyvatele v roce 2012 na 66 468,- Kč na 1 obyvatele v roce 2017 a o něco lépe na tom jsou v Černčicích, kde se zvýšila hodnota z 38 577,- Kč na 1 obyvatele v roce 2012 na 71 835,- Kč na 1 obyvatele v roce 2017, a to vlivem většího čerpání dotací u Černčic. Tím došlo i ke zvýšení hodnoty majetku obce, jak je vidět v přepočtu na obyvatele u dlouhodobého majetku, kde stav ke konci roku 2017 je u Vršovky 23 678,- Kč a u Černčic 44 743,- Kč. Zajímavý je i výsledek hospodaření, který je u obou obcí také kladný a je znázorněn spolu se saldem v grafu č. 9.

Graf 9: Saldo a výsledek hospodaření obou obcí v letech 2012 – 2017 (v Kč/obyvatel)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna.cz

Hodnota dlouhodobého hmotného majetku k 31. 12. 2017 byla ve Vršovce 5 466 536,- Kč, z toho pozemky 1 058 030,- Kč, stavby v hodnotě 3 137 432,- Kč. Dlouhodobý finanční majetek vykázala obec za 2 182 000,- Kč a krátkodobý (stav na běžném účtu) 3 763 962,- Kč. K výše uvedenému datu byla v Černčicích hodnota dlouhodobého hmotného majetku 30 412 026,- Kč, z toho vlastnily Černčice pozemky v hodnotě 2 097 022,- Kč a stavby za 23 423 195,- Kč. Dlouhodobý finanční majetek

vykázala obec za 2 413 000,- Kč a krátkodobý (stav na běžném účtu) 10 611 652,- Kč. Jak vyplývá ze Zpráv o výsledku přezkoumání hospodaření, které vyhotovil Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Odbor ekonomický – oddělení metodiky a kontroly u obou obcí, bylo předmětem přezkoumání hospodaření dle § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí s výsledkem: nebyly zjištěny chyby a nedostatky. (Rozhovory č. 1 – 2, zpráva o přezkoumání hospodaření)

Z tabulky č. 10 a 13 je zřejmé, že u obou obcí tvoří zásadní položku na příjmové straně daňové příjmy, kapitálové jsou u obou obcí většinou nulové, nedaňové příjmy jsou u Vršovky kolem 6 % a u Černčic kolem 10 % celkových příjmů. Dalším zdrojem jsou transfery z veřejných rozpočtů, v obci Vršovka tvoří neinvestiční transfery kolem 5 %, investiční transfery čerpala Vršovka v roce 2014 částku 177 tisíc Kč, v roce 2015 85 tisíc Kč a v roce 2016 79 tisíc Kč. V Černčicích se pohybují neinvestiční transfery mezi 2 – 6 % celkových příjmů, investiční transfery byly v Černčicích v roce 2012 v částce 2039 tisíc Kč, v roce 2013 – 2908 tisíc Kč a v roce 2014 částka 2178 tisíc Kč. Jak je patrné z výše uvedených tabulek, tak Vršovka v letech 2012, 2013, 2017 a Černčice v roce 2015 – 2017 nečerpaly žádné investiční dotace. Místní daně a poplatky udržují v obou obcích na nižší hranici a navyšování ani neplánují, neboť jak se shodli zástupci obou obcí, jedná se spíše o symbolické poplatky, které nárůst příjmů do rozpočtu obcí příliš neovlivní. V obcích je zaveden poplatek ze psů, poplatek za odpad a v Černčicích za hroby na místním hřbitově, kde mají pozůstalé i obyvatelé Vršovky. (Rozhovory č.1 a 2, účetní doklady obcí)

Pokud se soustředíme na výdaje, jak znázorňuje tabulka č. 11 a 14, jsou podstatně vyšší běžné výdaje než kapitálové, které byly ve Vršovce v roce 2013, 2015 a 2017 dokonce nulové. V Černčicích byly v letech 2012 – 2014 běžné a kapitálové výdaje přibližně vyrovnané (v souvislosti s investičními akcemi), v letech 2015 – 2017 se pohybovaly kapitálové výdaje kolem 15 – 30 % běžných výdajů. Nejvyšší položku u porovnávaných obcí tvoří k 31. 12. 2017 ve Vršovce výdaje na veřejnou správu částka 555 803,- Kč, což je 3 970,- Kč/obyvatele, dále pak služby pro obyvatelstvo 254 552,- Kč, což je

1.818,- Kč/obyvatele. V Černčicích výdaje na služby pro obyvatelstvo tvoří částka 2.808.272,- Kč, což je 5.731,- Kč/obyvatele a na veřejnou správu 1.274.500,- Kč, což je 2.601,- Kč/obyvatele. Ve výdajích Černčic se promítá i fakt, že provozují příspěvkovou organizaci, mateřskou a základní školu.

Rozpočtové určení daní má pro komparované obce příznivý vývoj z hlediska postupného zvyšování daňových příjmů a změny v RUD hodnotí zástupci obcí pozitivně. V obci Vršovka stačí finance na běžný provoz a umožňují mírný rozvoj obce, v Černčicích finance dostačují na běžný provoz a umožňují rozvoj obce a investování.

Při čerpání dotací jsou na tom lépe Černčice, které mají uvolněného starostu a prostředky na zadání zpracování projektové dokumentace u externí firmy. Obec by ráda realizovala výstavbu kanalizačního systému a čističky odpadních vod (odhadovaná částka 60 mil. Kč), ale finance jí to nedovolují, o úvěru starosta vůbec neuvažuje. Dále mají v obci připraveny projekty na dům s pečovatelskou službou a na revitalizaci rybníka. V posledních šesti letech získala obec Černčice dotace v roce 2012 na celkovou opravu věže zvonice u místního kostela, včetně nového zvonu v částce cca 2,7 mil. Kč, v roce 2013 na zateplení a výměnu vytápění v budově pro kulturu a sport v částce cca 5 mil. Kč, v následujícím roce na zateplení, výměnu tepelného zdroje a oken v budově místní školy v částce cca 4 mil. Kč. Starosta se snaží žádat o dotace každý rok, úspěšnost u podaných žádostí je téměř 100 %.

Ve Vršovce postrádá obec odborníka na danou problematiku a na externí firmu nemá prostředky. Dle starosty „jsou pro čerpání dotací přísné administrativní požadavky a je zde riziko zadlužení v případě nedodržení i nějakých drobností hrozí vrácení dotace“ Obec by ráda rekonstruovala místní komunikace (odhad investice činí cca 3 mil. Kč), dále pak chodníky a veřejné prostranství. O úvěru starosta neuvažuje, dodává „obec se snažím řídit jako rodinný rozpočet, jenom nutné výdaje, investice počkají“. (rozhovor č. 1). V posledních šesti letech investovala obec do opravy cesty u nových parcel cca 300.000,- Kč z vlastních zdrojů, dále pak peněžní prostředky z dotací na tenisové kurty

na obecním hřišti v hodnotě cca 400 000,- Kč a na rekonstrukci sběrného dvora cca 50 000,- Kč. Úspěšnost při žádání o dotace je dle starosty tak 2/3.

Obě obce spolupracují s okolními obcemi, především na regionální úrovni jako členové dvou svazků obcí „Svazek obcí Metuje“ a „Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko“. Současný starosta obce Černčice je zároveň ve funkci předsedy Svazku obcí Metuje. Spolupráce se týká společných projektů, menších investic a předávání zkušeností.

6 Závěr

V rámci řešení práce se potvrdil předpoklad, že stěžejní úlohu v navrhování rozvojové agendy obcí mají v České republice starostové. Zejména to platí u malých obcí, jakými jsou také posuzované obce Vršovka a Černčice. Dotazovaní udávají, že starostové přicházejí s impulsem k investicím v 95 % případů. V rámci projednávání návrhů však starostové v obou obcích konzultují s ostatními zastupiteli. Ve Vršovce se schází zastupitelé vždy před řádným veřejným jednáním k neveřejné pracovní schůzce. V Černčicích se pracovní jednání nekonají a návrhy se projednávají na veřejném jednání zastupitelstva, kde se zastupitelé seznamují s navrhovanými záležitostmi a diskutují o nich.

Obce mají relativně malé rozpočty, které jim stačí na běžný provoz a menší investice. Na větší investice potřebují získat další příjmy ve formě dotace. Při rozhodování obecní samosprávy hraje roli také potencionální riziko, především neobdržení či neproplacení dotace. O financování pomocí úvěrů starostové ani neuvažují, nechtějí obec zadlužit. Administrativa podle jejich slov stále narůstá a je zbytečně složitá, proto ve Vršovce šetří výdaje a financují jen nejnnutnější věci, v Černčicích si najímají ke zpracování dokumentace externí firmy, větší obce a města mají dle starostů výhodu kvalifikovaných odborníků např. na stavebním odboru. Starosta i tak malé obce jako jsou Černčice (okolo 500 obyvatel) je vzhledem k náročnosti uvolněný pro výkon funkce. V obci Vršovka o uvolněné funkci neuvažují, jak řekl starosta, z hlediska financí a objemem práce to nemá logiku. Spolupráce obcí je pro Vršovku i Černčice přínosná především jako zdroj získávání cenných informací, k uskutečňování společných projektů a k prosazování společných zájmů.

K rozpočtovému určení daní starostové obcí udávají, že v posledních letech vnímají mírné zlepšení. Na každého obyvatele se při rozdělování sdílených daní jednotlivým obcím počítá maximálně 10 ha, pro obce s malou rozlohou je to výhodné. Většina daňových příjmů je daná a obec je nemůže nijak ovlivnit, je pouze pasivním příjemcem příjmů plynoucích z těchto daní. Veškerou daňovou autonomii příjmů tvoří pouze místní poplatky a daň z nemovitostí. Problém je v tom, že tyto dva typy příjmů tvoří spíše zanedbatelnou

část financí plynoucích do obecní pokladny. Místní poplatky, jak bylo zjištěno u komparovaných obcí, jsou pro obce spíše doplňkovými příjmy. Samosprávy je nastavují na nejnižší úroveň, jejich zvýšením by vedení obcí spíše vyvolalo u obyvatel nevoli, než aby výrazně navýšilo rozpočty. Snahou malých obcí je spíše přilákat nové obyvatele a zajistit, aby ti stávající neodcházeli do větších obcí a měst. Závěrem je možné konstatovat, že místní samosprávy jsou v komparovaných obcích schopny zajistit základní občanskou vybavenost a mírný rozvoj, přičemž výhodu mají v Černčicích, kde se starosta jako uvolněný může lépe věnovat stále přibývajícím administrativě.

Při zpracování práce jsem dospěl ke zjištění, že obě obecní zastupitelstva mají určité možnosti, ačkoli omezené, jak ovlivnit výši svých výdajů. Výdajovou stránku rozpočtu se zastupitelstvo ve Vršovce snaží minimalizovat udržením nízkých mzdových nákladů, které souvisí s chodem správní agendy, čehož dosáhli postupným snížením počtu zastupitelů. Z toho důvodu se v obci pořádají dobrovolné brigády ve spolupráci s místními hasiči. Obec také uzavírá pracovní smlouvy jen formou dohod o provedení práce, a to převážně s místními obyvateli. Do budoucna pak plánují provést další úsporné opatření jako výměnu stávajícího osvětlení za méně energeticky náročná LED svítidla, realizaci zateplení a výměnu zdrojů tepla v obecních budovách. V Černčicích postupují obdobně jako ve Vršovce, co se týče uzavírání pracovních smluv, kdy preferují a uzavírají jen dohody o provedení práce, což je pro obec méně nákladné než stálý zaměstnanec. Výhledově budou v obci realizovat zateplení budovy a výměnu stávajícího zdroje tepla v mateřské škole za méně energeticky náročný, což do jisté míry obecnímu rozpočtu také uleví.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

BALÍK, Stanislav, 2009. Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky. Grada Publishing, a.s.. Praha. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef a kol., 2011. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Nakladatelství SLON Praha. ISBN 978-80-7419-069-8.

BERNARD, Josef a kol. 2010. Endogenní rozvojové potenciály malých venkovských obcí a místní samospráva. Nakladatelství Sociologický ústav Praha AV ČR. ISBN 97880-7330-187-3.

ČMEJREK, Jaroslav a kol., 2008. Obce a regiony jako politický prostor. Alfa Nakladatelství, s.r.o. Praha. ISBN 978-80-87197-00-4.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan, 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3061-5.

DRULÁK, Petr, 2008. Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-385-7.

JÜPTNER, Petr. Komunální koalice a politické modely: studie. In: Politologická revue č. 2. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004.

HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan a kolektiv., Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. Leges, s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7502-057-4.

KOUDELKA, Zdeněk, „Obecní samospráva“ Zákona o obcích v komentovaném znění. Třebíč: AKCENT, s.r.o., 2006. ISBN 80-7239-193-3.

KALA, Tomáš, BACHMANN, Pavel, HÁLEK, Vítěslav, 2007. Management malé obce. Gaudeamus, Hradec Králové. 84 s. ISBN 978-80-7041-957-1

KOPŘIVA, Radek, ČOPÍK, Jan, ČMEJREK, Jaroslav, 2017. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociológia 5/49, s. 482-506. ISSN 0049–1225.

MARKOVÁ, Hana, 2000. Finance obcí, měst a krajů. 1.vydání, Orac, s.r.o. Praha. 190 s. ISBN 80-86199-23-1

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2010. Venkovy a venkované. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-87147-27-4

MINISTERSTVO VNITRA, 2017. Veřejná správa v České republice v roce 2016. Ministerstvo vnitra, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy. ISBN 978-80-87544-52-5

MOURITZEN, P.E; Svava, J.H.; 2002. Leadership at the Apex: Policiáns and Adminstrators in Western Local Governments. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press. ISBN 978-0-8229-5785-0

PEKOVÁ, Jitka, 2004. Hospodaření a finance územní samosprávy. Manamegent Press, Praha. ISBN 80-7261-086-4

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualizované a rozšířené. vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 97880-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů. 3.aktoalizované a rozšířené vydání, GRADA Publishing, a.s. Praha. 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0

PELCL, Petr a kol., 2008. Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: Zpráva z výzkumného projektu 2007-2008. CpKP, Plzeň. ISBN 978-80-86902-74-6

POSPÍŠIL, Petr a kol., 2013. Právníkové osoby obcí a krajů. Wolters Kluwer ČR, Praha. 280 s. ISBN 978-80-7357-982-1

REKTOŘÍK, Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kolektiv, 1999. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Masarykova univerzita, Brno. 140 s. ISBN 80-210-2126-8

Internetové zdroje:

Český statistický úřad. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Český statistický úřad. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-02]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

MONITOR: Informační portál Ministerstva financí ČR. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-18]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/>

Obec Černčice. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-18]. Dostupné z: www.cerncice.eu

Obec Vršovka. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-18]. Dostupné z: www.vrsovka.cz

Svazek obcí Metuje. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-18]. Dostupné z: www.obcemetuje.cz/

Dobrovolný svazek obcí Region Novoměstsko. [online]. 2018. [cit. průběžně od 2018-06-24 do 2018-11-18]. Dostupné z: <http://novomestskonadmetuji.cz>

Legislativní zdroje:

Evropská charta místní samosprávy: čl. 9

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní zdroje:

Pamětní kniha Vršovky

Kronika obce Vršovka

Kronika obce Černčice

Návrhy rozpočtů obcí z let 2012-2017

Obecně závazné vyhlášky o místních poplatcích obcí

Poskytnuté materiály vedením obce Vršovka a obce Černčice

Územní samospráva 1013-2014 plus CD, Golden Books, s.r.o. Praha 2013

Závěrečné účty obcí z let 2012-2017

Seznam rozhovorů

Rozhovor č. 1 se starostou obce Vršovka Ing. Jiřím Teplým, místostarostou Ondřejem Fáberou a účetní Helenou Hejzlarovou, ze dne: 17. 7. 2018 a 29. 10. 2018. Místo: Budova obecního úřadu Vršovka 56

Rozhovor č. 2 se starostou obce Ladislavem Tylšem a účetní Zdeňkou Hlavsovou, ze dne: 18. 7. 2018 a 26. 10. 2018. Místo: Budova obecního úřadu Černčice 8

7 Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Seznam použitých zkratk.....	70
Příloha 2: Otázky pro představitele obcí.....	71
Příloha 3: Struktura výdajů a příjmů obce Vršovka v roce 2017 celkem.....	78
Příloha 4: Struktura výdajů a příjmů obce Vršovka v roce 2017 na obyvatele.....	80
Příloha 5: Struktura výdajů a příjmů obce Černčice v roce 2017 celkem.....	81
Příloha 6: Struktura výdajů a příjmů obce Černčice v roce 2017 na obyvatele.....	82
Příloha 7: Rozpočtové určení daní v roce 2016 a 2017.....	83

Příloha 1: Seznam použitých zkratk

ČR Česká republika

ČSÚ Český statistický úřad

DPH Daň z přidané hodnoty

MAS Místní akční skupina

RUD Rozpočtové určení daní

SMO Svaz města a obcí

SMS Svaz místních samospráv

Příloha 2: Otázky pro představitele obcí

A – celkové hodnocení financování obce

1/ Rozpočet vaší obce na rok 2017 byl schválen jako

Schodkový (čím je schodek rozpočtu zpravidla krytý?)

Přebytkový

Vyrovnaný

2/ Jak tomu bylo v minulých letech? Vzpomenete si, kdy byl rozpočet obce nejvíce schodkový nebo naopak nejvíce přebytkový a proč?

3/ Jak skončilo hospodaření vaší obce v minulém roce 2017?

Skončilo v přebytku

Skončilo vyrovnaným rozpočtem

Skončilo v deficitu

4/ Je vaše obec zadlužená?

Ano (do jaké míry?)

Ne

5/ Byla obec někdy v situaci, kdy musela prodávat majetek či propouštět zaměstnance z důvodu nedostatku financí (zadluženosti?)

Ano (jaké příčiny k této situaci vedly?)

Ne

6/ Příjmy rozpočtu lze rozdělit na čtyři položky (nedaňové příjmy, daňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté transfery) – která z těchto položek představuje pro vaši obec největší příjem?

7/ Jaký je dle vašeho názoru nejvýznamnější nedaňový příjem vaší obce?

8/ Jsou podle vás na příjmové straně rozpočtu nějaké nedostatky, rezervy, pokud ano, jaké?

9/ Usilujete nějakým způsobem o změnu struktury/skladby příjmové strany rozpočtu? Pokud ano, jakým způsobem?

10/ Nachází na příjmové straně rozpočtu nějaký speciální příjem, který podle vás není typický pro ostatní obce?

11/ Je vaše obec financována spíše daňovými příjmy nebo dotacemi? (v % odhadněte)

12/ Jaké místní poplatky jsou v obci zavedeny, uvažujete o zavedení dalších?

13/ Jak velký příjem pro obec jsou místní poplatky a výnos daně z nemovitých věcí?

14/ Jaký je váš názor na možnost navýšení příjmu prostřednictvím zvýšení koeficientu daně z nemovitých věcí či místních poplatků?

15/ Jak je na tom vaše obec s kapitálovými příjmy (příjmy z majetku)?

16/ Co tvoří majetek vaší obce? Jak se vyvíjel stav majetku ve vlastnictví obce?

17/ Výdaje rozpočtu lze členit dle odvětví na:

Služby pro obyvatelstvo

Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství

Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Všeobecná veřejná správa a služby

Bezpečnost státu a právní ochrana

Sociální věci a politika zaměstnanosti

Které z uvedených odvětví představuje pro vaši obec nejvyšší výdaje? Uveďte konkrétní příklad některého z těchto výdajů ve vaší obci.

18/ Jaké činnosti obecně vaši obec nejvíce zatěžují finančně?

19/ Zavedla obec v minulých letech nějaké úsporné opatření?

20/ Jaké další možnosti v ovlivnění výše výdajů vaše obec má?

21/ Mohl/a byste zhodnotit finance vaší obce?

Finance dostačují na běžný provoz

Finance nedostačují na běžný provoz

Finance dostačují na běžný provoz a umožňují rozvoj obce

Finance dostačují na běžný provoz a umožňují rozvoj obce a investování

Pozn.: Do běžného provozu patří bezproblémové fungování a chod obce. Rozvoj obce je definován jako kvalitativní změna života obyvatel, aktivní prosazování změn a investice pak jsou chápány jako aktivity spojené s generováním dalšího zisku, např. zhodnocení pozemku tím, že zasílujete obecní pozemky, abyste je potom mohli draž prodát.

22/ Existují činnosti (projekty), které by vaše obec moc ráda realizovala, ale finance jí to nedovolují?

23/ Máte ve vaší obci nějakou zásobárnu projektů, tzv. „projekty do šuplíku“. Jaké to například jsou a co vás k tomu vede?

24/ Jaké projekty a investice má obec v plánu v budoucím období zhruba šesti let?

25/ Jaká největší investice či projekt byl v obci uskutečněn v minulých šesti letech? O jak velkou investici se jednalo a z čeho byla financována?

B – výkon přenesené působnosti

26/ Jaký rozsah přenesené působnosti vykonává vaše obec?

27/ Můžete, prosím, vyjmenovat konkrétní případy výkonu přenesené působnosti?

28/ Jak velkou položku výdajů tvoří výkon přenesené státní správy na vaší obec?

29/ Která část výkonu přenesené působnosti je finančně nejnáročnější, nejvíce nákladná?

30/ Je dle vašeho názoru příspěvek na přenesenou působnost dostatečný, popř. kolika % zhruba obec výkon přenesené státní správy dofinancovává?

31/ Měl by se podle vašeho názoru změnit příspěvek na přenesenou působnost? Pokud ano, jak?

32/ Jaký je váš názor na současný smíšený model výkonu přenesené působnosti, kdy územní samospráva vykonává přenesenou státní správu?

C- rozpočtové určení daní (RUD)

33/ Jak se díváte na současné RUD? Jak je na tom v tomto ohledu vaše obec?

34/ Mohl/a byste zhodnotit vývoj RUD v čase z hlediska dopadu na vaši obec (vývoj situace)?

35/ Jaký je váš názor na poslední změnu v RUD, na základě kterého bylo do metodiky výpočtu příspěvku obcím přidáno kritérium, tzv. „o počtu žáků“ s váhou 7 %? Dále byla navýšena váha „prostého počtu obyvatel“ na 10 % (z původních 3 %), naopak se snížilo kritérium „postupných přechodů na 80 %“ (z původních 94 %). Kritérium „celkové výměry katastrálního území“ zůstalo stejné s váhou 3 %. Co tyto změny znamenaly konkrétně pro vaši obec?

36/ Jaké z následujících kritérií by dle vašeho názoru bylo vhodné zařadit do metodiky výpočtu, dle které by se teoreticky mohly rozdělovat výnosy sdílených daní pro jednotlivé obce? Kritéria ohodnot'te v %:

a/ délka komunikací (silnice, chodníky, prostranství)

b/ doprava (veřejná doprava)

c/ nadmořská výška

d/ kultura a správa kulturního dědictví

e/ nezaměstnanost

f/ počet obyvatel

g/ počet sezonních obyvatel

h/ počet obyvatel v předproduktivním věku (0-14 let)

- i/ počet obyvatel v postproduktivním věku (65+ let)
- j/ počet žáků základních škol
- k/ rozloha obce
- l/ sociální a zdravotní vybavenost
- m/ školství
- n/ technická infrastruktura (odpady, kanalizace, vodovody, plynovody)
- o/ velikost veřejných ploch (parky, hřbitovy, hřiště)
- p/ veřejné osvětlení
- q/ zajištění bezpečnosti
- r/ zimní údržba
- s/ další (uveďte...)

D – dotace

37/ Jak často a o jaké dotační tituly vaše obec žádá?

38/ Jaká je vaše úspěšnost v žádostech o dotační tituly?

39/ Z jakých dotačních titulů jste čerpaly nebo čerpáte nejvíce?

40/ Má obec dle vašeho názoru v žádostech o dotační tituly rezervy? Pokud ano, tak kde? Znáte důvod tohoto nezdaru?

E – spolupráce s jinými obcemi

41/ Spolupracuje vaše obec s jinými obcemi na některých činnostech (např. poskytování veřejných služeb)?

42/ Jakých regionálních či jiných uskupeních je vaše obec součástí (např. SMO, SMS, mikroregiony, MAS či další spolupracující skupiny..)?

43/ Mohl/a byste význam členství v jednotlivých uskupeních zhodnotit? Co obci toto členství přináší a čeho se spolupráce týká?

F – Prosazování zájmů obce

44/ Jaké nástroje vaše obec používá v prosazování svých zájmů? Jaké kontakty, komunikační kanály, setkání, spolupráci vaše obec využívá či teoreticky může využívat?

45/ Kde se v prosazování zájmů vaší obce angažují její představitelé?

Orgány kraje

PS parlamentu ČR

Senát

Svazek měst a obcí

Svaz místních samospráv

Jiné (uveďte...)

G – rozhodování

46/ Jsou významné investiční akce v obci zdrojem polemik v zastupitelstvu?

Vždy

Pouze v některých případech

Nikdy

47/ Uveďte 3 velké investice za posledních 6 let. Z čeho byla financována a o jak velkou investici šlo?

48/ O investiční akci v obci rozhoduje

Zpravidla všichni členové zastupitelstva

Zpravidla většina členů zastupitelstva

49/ Má obec strategický plán rozvoje?

50/ Při schvalování investičních akcí zastupitelstvo postupuje podle strategického plánu rozvoje (plánu investičních akcí, zásobníku investičních akcí) nebo předvolebního programu?

Ve všech případech
Prakticky nikdy
Jiné (uveďte...)

51/ Vnímáte rozhodování jako výběr z více možností nebo spíše jako vynucené nutné rozhodnutí? Kam byste zařadil/a jednotlivé obecní investice?

52/ Hraje při rozhodování obecní samosprávy roli riziko (potencionální riziko)? Např. neobdržení či neproplacení dotace, riziko plynoucí z přijetí úvěru, apod.

53/ Vracíte se k investicím zpětně? Vyhodnocujete je nějak po ukončení?

54/ Kdo obvykle přichází s impulzem k investiční akci v obci?

Starosta
Člen zastupitelstva mimo starosty
Skupiny stále stejných členů zastupitelstva
Zaměstnanci spadající do obecního úřadu
Respondenti místních zájmových organizací, spolků
Občané, např. formou petice či jinak

H – předjednání, pracovní jednání, pracovní skupiny

55/ konají se někdy v obci pracovní jednání zastupitelstva před veřejným jednáním zastupitelstva?

K čemu, jak často?
Jak probíhá předání materiálů zastupitelům před jednáním, např. jen vhozením do schránky?
Proč se dělají, pokud se dělají?

56/ Je rozpočet obce diskutován na pracovním jednání zastupitelstva před řádným zasedáním zastupitelstva?

Každý rok

Pouze nějaké roky

Nikdy

57/ Jak je rozpočet obce sestavován? Postup vytváření?

58/ Jsou záměry (alespoň některé) o uvažovaných investicích diskutovány na pracovních jednáních zastupitelstva (před řádným zasedáním zastupitelstva)?

Vždy

Obvykle ano

Obvykle ne

Nikdy

59/ Dokázal/a byste se uvést, v jakých případech obvykle dochází k pracovnímu jednání zastupitelstva (před řádným zasedáním zastupitelstva)?

60/ Je zastupitelstvem obce iniciován vznik pracovních skupin (z členů i nečlenů zastupitelstva) v případě investičních akcí nebo prodeje významného majetku obce?

Vždy

Obvykle ano

Obvykle ne

Nikdy

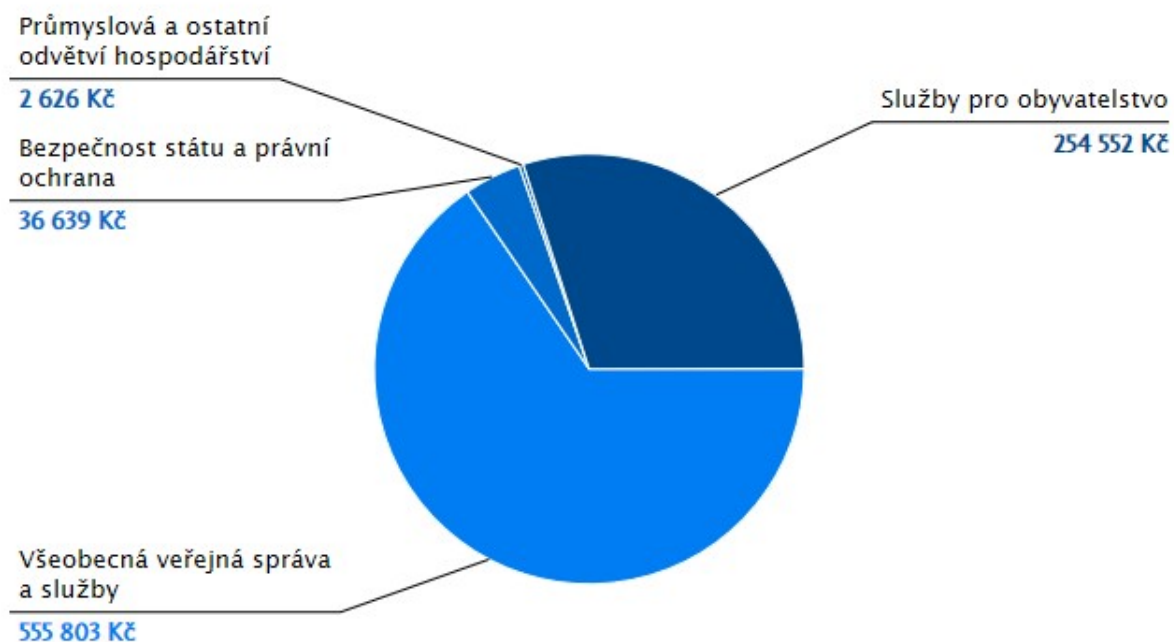
Pokud ano, v jakých případech dochází ke vzniku pracovní skupiny

Příloha 3: Struktura výdajů a příjmů obce Vršovka v roce 2017 celkem

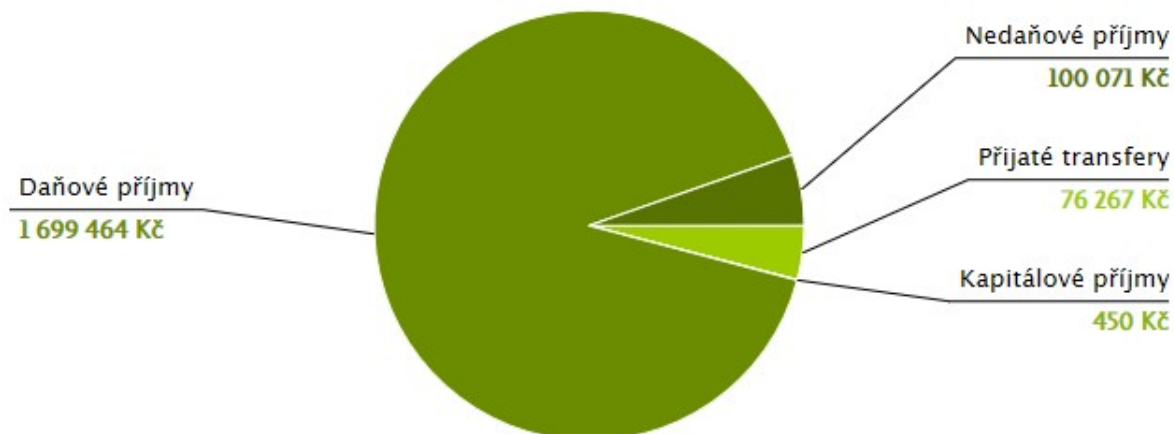
OBEC VRŠOVKA

CELKEM | NA OBYVATELE

VÝDAJE V ROCE 2017

PŘÍJMY V ROCE 2017

Zdroj: dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz> MONITOR: Informační portál Ministerstva financí ČR

Příloha 4: Struktura výdajů a příjmů obce Vršovka v roce 2017 na obyvatele

OBEC VRŠOVKA

CELKEM | NA OBYVATELE

VÝDAJE V ROCE 2017

Průmyslová a ostatní
odvětví hospodářství

19 Kč / obyv.

Bezpečnost státu a právní
ochrana

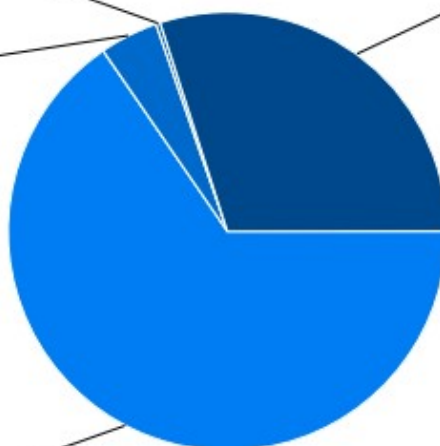
262 Kč / obyv.

Všeobecná veřejná správa
a služby

3 970 Kč / obyv.

Služby pro obyvatelstvo

1 818 Kč / obyv.

PŘÍJMY V ROCE 2017

Daňové příjmy

12 139 Kč / obyv.

Nedaňové příjmy

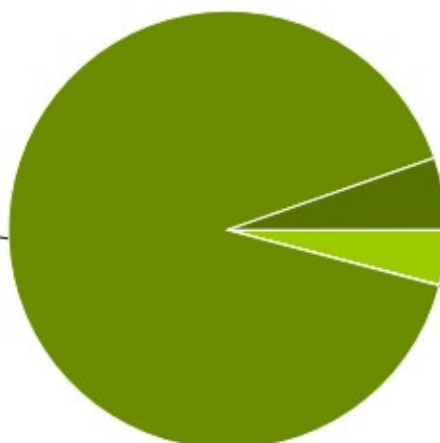
715 Kč / obyv.

Přijaté transfery

545 Kč / obyv.

Kapitálové příjmy

3 Kč / obyv.

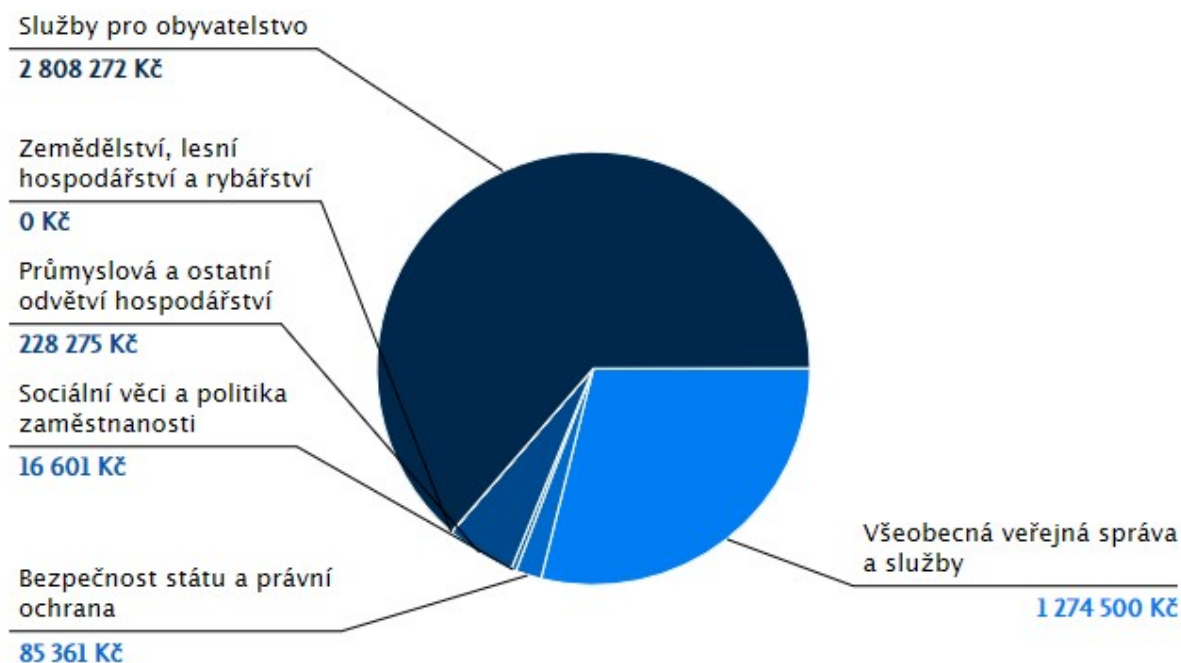
Zdroj: dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz> MONITOR: Informační portál Ministerstva financí ČR

Příloha 5: Struktura výdajů a příjmů obce Černčice v roce 2017 celkem

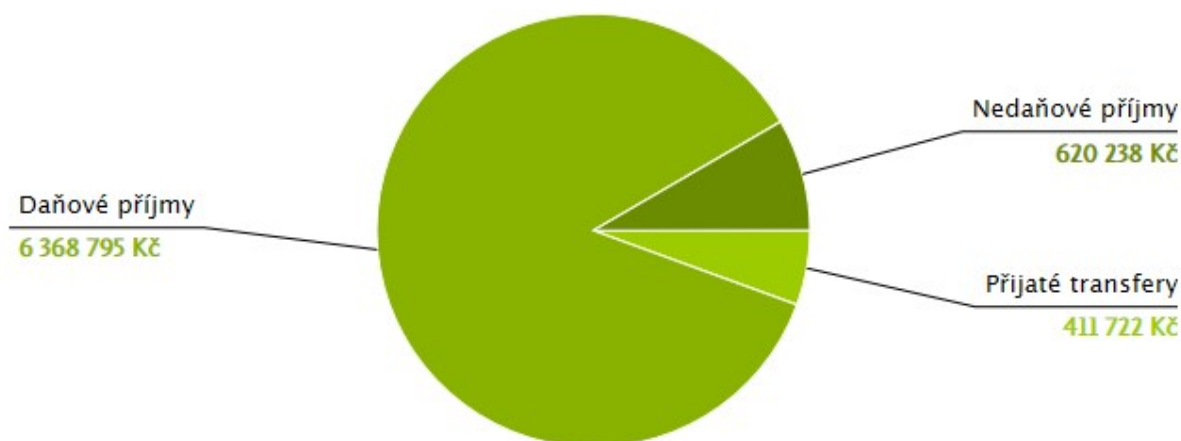
OBEC ČERNČICE

CELKEM | NA OBYVATELE

VÝDAJE V ROCE 2017

PŘÍJMY V ROCE 2017

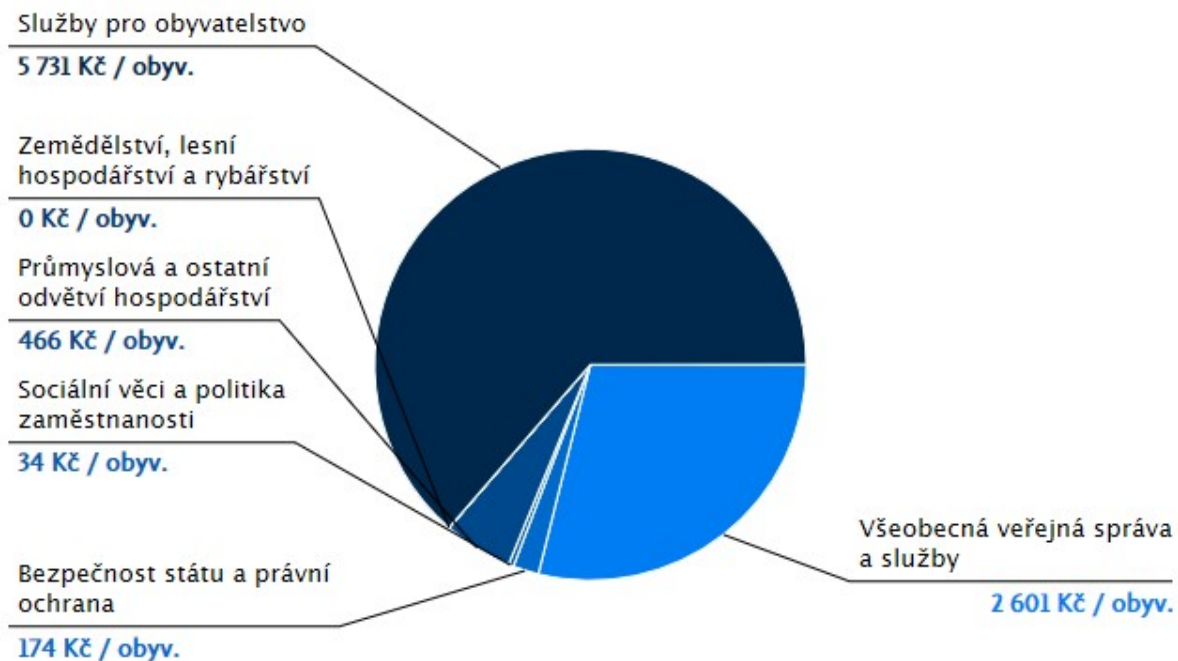
Zdroj: dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz> MONITOR: Informační portál Ministerstva financí ČR

Příloha 6: Struktura výdajů a příjmů obce Černčice v roce 2017 na obyvatele

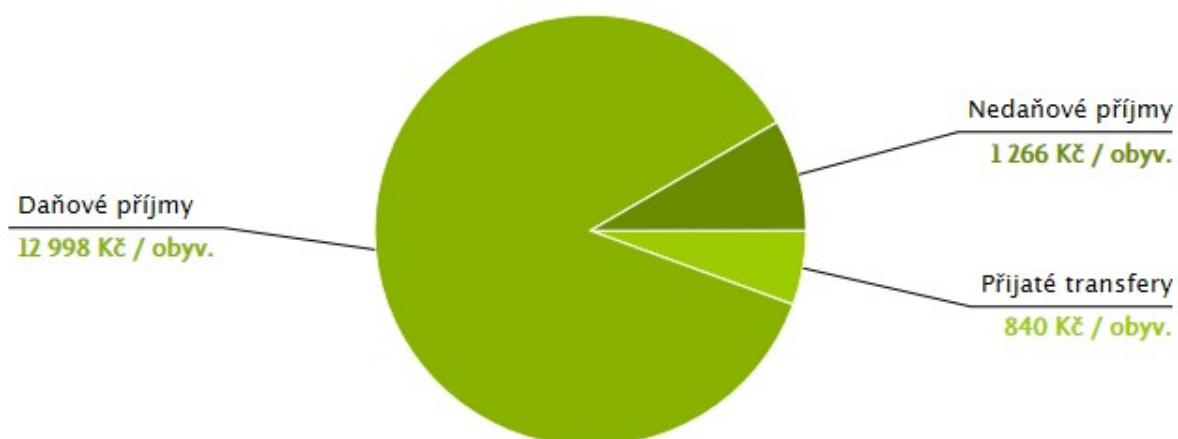
OBEC ČERNČICE

CELKEM | NA OBYVATELE

VÝDAJE V ROCE 2017

PŘÍJMY V ROCE 2017

Zdroj: dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz> MONITOR: Informační portál Ministerstva financí ČR

Příloha 7: Rozpočtové určení daní v roce 2016 a 2017

Schéma 1. Rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016

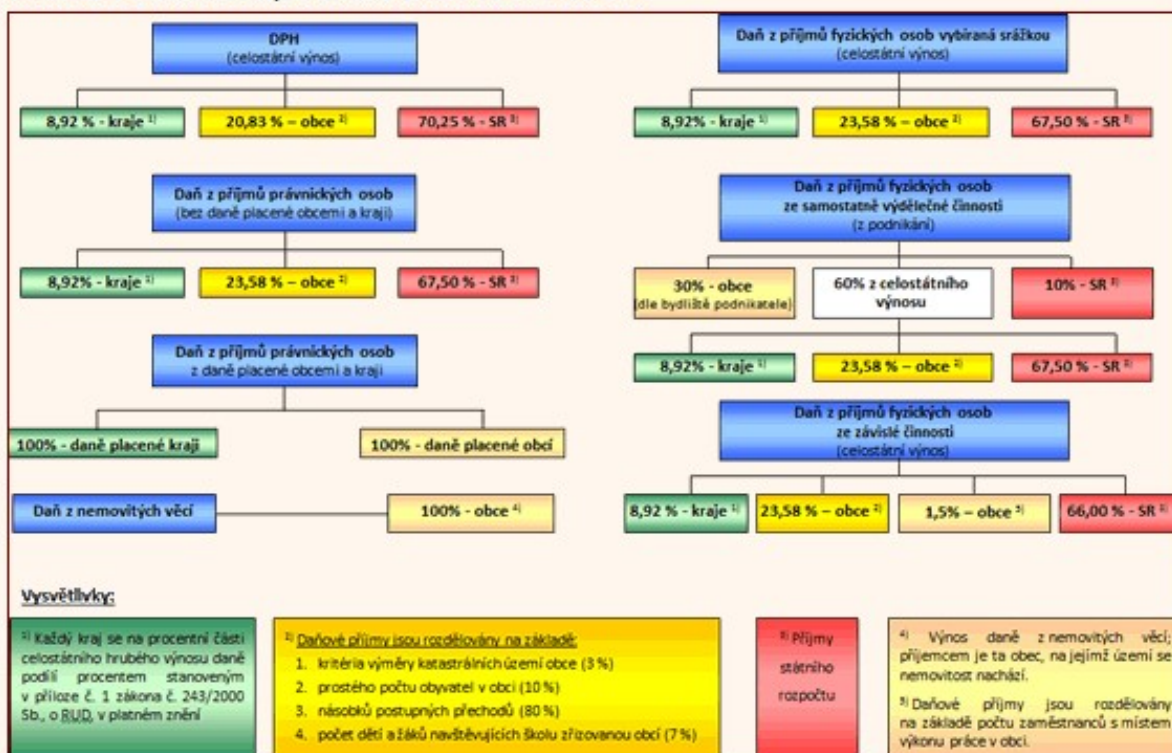
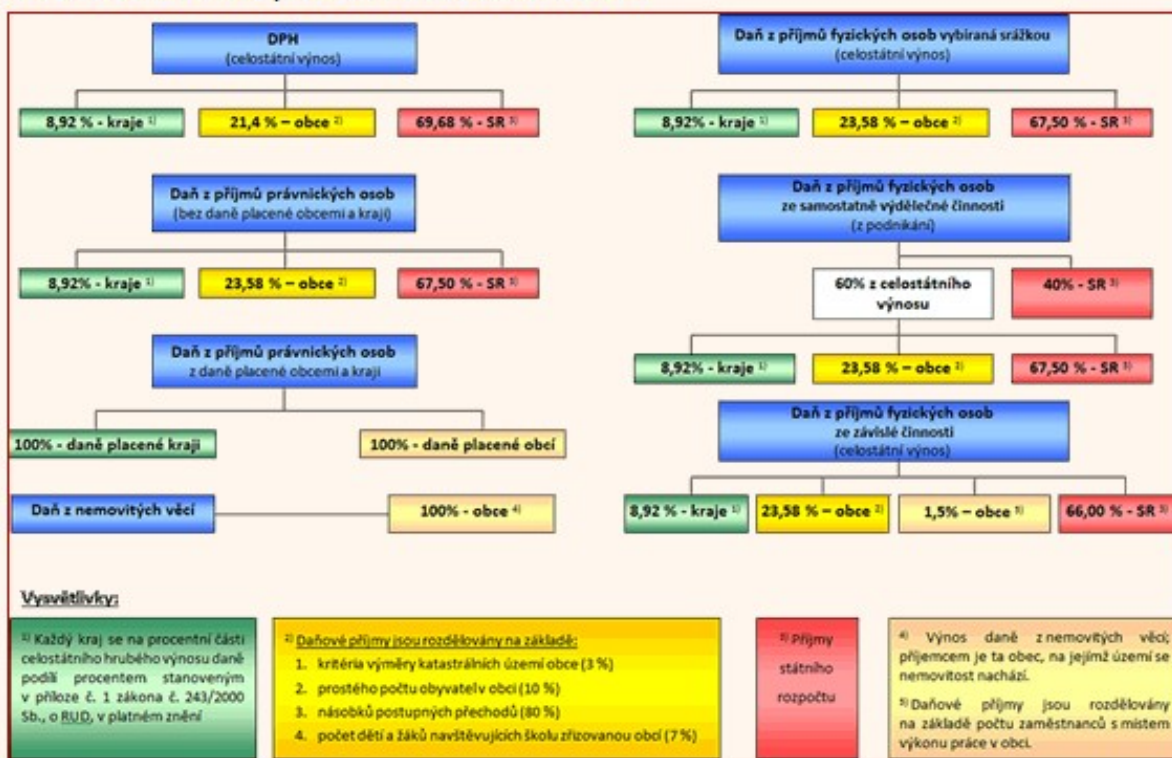

Schéma 2. Rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2017

Zdroj: dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6715763> Veřejná správa online